Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 8 (1508) ♦ Субота, 18 січня 1997 року ♦ Ціна договірна

На здоров'я, на літ много!

Най святиться, веселиться святая йорданська водиця, як нині, і в рік, і від року в рік, і на цілий вік. Дай, Боже!

Запам'ятайте, ці побажання не мають нічого спільного з тостом: хто збирається «відзначити» Водохреще доброю чаркою, можуть налити в неї хіба що свяченої води —від Різдва до Івана Хрестителя «в шинок ходити гріх». (Для особливо розчарованих цим уточненням вказуємо дату собору Івана Хрестителя — 20 січня). Щоправда, «сухий закон» оминув Слобожанщину: тут, згідно з давнім повір'ям, у день Водохреща буває така хвилина, коли вода перетворюється на вино (уточнення друге, запасатися цим цілющим напоєм немає резону — вино через кілька хвилин знову стає водою. Але свяченою!)

Якщо ці уточнення ви «взяли до відома», здоров'я і многія літа вам забезпечені. Дай, Боже!

(Закінчення на 9-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламентська хроніка

Заощадження буде все-таки відшкодовано

Ранкове засідання 17 січня

Поперваx сесія працювала за зачиненими дверима. Як повідомив народний депутат України Юрій Оробець, насамперед Верховна Рада розглянула проект закону, який звільнив від сплати податку на добавлену вартість товари декотрих українських підприємств, що дасть можливість їм нарощувати обсяги виробництва. Згодом у закритому режимі сесія розглянула зауваження Президента України до Закону України «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України».

Як зазначив народний депутат Володимир Головко, цей закон було розроблено на базі декрету, підписаного свого часу Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою, а тому опісля деяких дебатів народні обранці вирішили, що Прем'єр-міністр має більше рації, ніж Президент Кучма, й подолали його застереження понад 300 голосами.

Затим, уже у відкритому режимі, сесія подужала вето Леоніда Кучми на Закон України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України».

(Закінчення на 2-й стор.).

ПЕРСПЕКТИВА Є, АЛЕ НЕЯСНА

Угода між урядом України і урядом Російської Федерації про безвізові поїздки громадян України і Російської Федерації підписана міністрами закордонних справ двох держав Геннадієм Удовенком і Євгеном Примаковим під час двосторонніх переговорів у Москві. Геннадій Удовенко брав участь у засіданні Ради Міністрів закордонних справ держав—членів СНД.

(Закінчення на 2-й стор.).

АЛЛО! НА ПРОВОДІ — ГЕЛЬМУТ КОЛЬ...

Відбулася телефонна розмова Президента України Леоніда Кучми з канцлером Німеччини Гельмутом Колем, —повідомляє Укрінформ.

Леонід Кучма поінформував співрозмовника про економічну ситуацію в Україні, плани подальших економічних реформ, зокрема, в системі оподаткування. Президент України оцінив нинішній рік як такий, що має стати переламним в економічному розвитку держави. Гельмут Коль висловив підтримку курсові перетворень, який здійснює Президент України, і зазначив, що Німеччина зацікавлена в їх успішному проведенні та готова й надалі допомагати у цьому. Співрозмовники висловили задоволення станом та перспективами економічного співробітництва, обговорили заходи щодо його подальшої інтенсифікації. Президент і канцлер також обмінялися думками з ряду питань міжнародного життя.

«Україна молода», хоч і молода, але сумує за старими добрими темпами «одобрямсу»

Повідомлення прес-служби Верховної Ради України

Позиція деяких заангажованих газет стосовно роботи Верховної Ради відома. Вважаючи себе речниками істини в останній інстанції, вони з характерною для них безапеляційністю і стилістичною невибагливістю всіляко дискредитують єдиний законодавчий орган держави, вишукують щонайменший привід для звинувачення народних депутатів в усіх гріхах.

З особливою пристрастю це робить останнім часом «Україна молода». Газета запобігливо продовжує свою лінію, розпочату значно раніше. Воістину: при владі... володаря вже немає, та справа його живе. Зокрема, публікація за 15 січня ц. р. «Верховна Рада хворіє на безплідність» вражає брутальністю тону, суцільним перекрученням і підтасуванням фактів, відвертою упередженістю.

Звичайно, можна було б вкотре не реагувати на таку «творчість». Адже будь-який вдумливий читач відразу вловить тенденційність тексту. Та є одна обставина. Подібні публікації з'являються саме напередодні сесійних засідань і саме тоді, коли Верховна Рада починає нарощувати темпи законотворчої діяльності і робить це вдумливо, як і належить законодавчому органу, а не в темпі «одобрямсу», значно зрозумілішому, певно, «Україні молодій». Бо йдеться про принципово важливі питання життя держави.

(Закінчення на 2-й стор.).

Читайте у суботньому випуску:

Офіційно

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРЕС-СЛУЖБИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Президент України зустрівся з керівниками фракцій Верховної Ради. Учасники розмови висловили одностайну думку, що ухвалення бюджету на старій податковій основі означатиме розвал економіки України. Зважаючи на нинішню економічну ситуацію, час, відпущений на реформування податкової політики і бюджетної системи, вимірюється не роками, а днями. Керівники депутатських фракцій підтримали думку Президента щодо необхідності посилення координації в роботі міністерств економічного блоку, а також поєднання зусиль виконавчої та законодавчої влади для прискорення доробки та ухвалення пакету податкових законів та бюджету.

Президент України подав кандидатуру Віктора Ющенка для призначення Верховною Радою на посаду голови правління Національного банку України. Це подання глава держави здійснив відповідно до 85-ї статті Конституції України.

Леонід Кучма доручив Прем`єр-міністрові Павлу Лазаренку підготувати та внести на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо перегляду встановлених святкових неробочих днів. Своє рішення Президент мотивує необхідністю привести офіційно встановлені свята у відповідність із визначними датами та традиціями українського народу.

* * *

Президент України Леонід Кучма видав указ про звільнення Олександра Скіпальського з посади начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України — помічника міністра оборони України з питань розвідки та воєнної політики у зв'язку з виконанням ним повноважень і функцій народного депутата України на постійній основі.

У номер

Перспектива є. Але неясна

(Початок на 1-й стор.).

У ході зустрічі з Євгеном Примаковим обговорювалися питання сучасного стану українсько-російських відносин, подальших перспектив двостороннього співробітництва. Так, зокрема, глава українського зовнішньополітичного відомства особливо наголосив на потребі активізації переговорного процесу між двома країнами на всіх рівнях і по всіх напрямах. Домовлено, що у першій половині лютого відбудеться пленарне засідання комісії під головуванням Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка і Прем'єр-міністра Російської Федерації Віктора Черномирдіна.

Учора Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко брав участь у засіданні Ради глав урядів держав—членів СНД. На засіданні сторони обмінялися думками про проект концепції економічного інтеграційного розвитку СНД.

Також учора відбулася прес-конференція голови Ради глав урядів співдружності Віктора Черномирдіна і виконавчого секретаря СНД Івана Коротчені.

Чим зустріти тих, хто до нас біжить?

У Києві відбулася дводенна консультативна нарада представників державних та недержавних організацій України, Білорусі та Молдови, на якій обговорювали проблеми біженців.

Періодично проводити такі наради вирішено ще торік у Женеві, під час регіональної конференції з проблем біженців, переміщених осіб, інших форм недобровільних переміщень, а також репатріантів у країнах СНД і сусідніх їм державах. Цього разу учасники зустрічі обговорювали, в який спосіб залучити недержавні організації до розв'язання проблем переміщених осіб. Нарада проходила під патронажем Верховного комісара ООН у справах біженців.

Переддень «революції» не приніс Конституції

Кримські депутати так і не спромоглися ухвалити Основний Закон Автономної Республіки, який останніми днями приводили у відповідність до Конституції України. Незатвердженим лишився лише пункт про виборчу систему в автономії. Однак це не дозволило спікеру місцевого парламенту Василю Кисельову винести документ на голосування в цілому.

Частина депутатів, переважно з проросійської більшості, поставила вимоги про відставку кримського уряду на чолі з Аркадієм Демиденком і формування нового складу Ради міністрів автономії. Водночас, у кулуарах сесії обговорювалося питання відставки голови ВР автономної республіки В. Кисельова. Схоже, через надмірну «кадрову революційність» кримських депутатів конституційний процес в автономії вкотре буде зірвано.

Парламентська хроніка

Людмила КОХАНЕЦЬ, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото), «Голос України»

Депутати не пішли «окресленим шляхом»

Вечірнє засідання 16 січня

Міністр сільського господарства і продовольства Анатолій Хорішко та заступник голови Комісії з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів і соціального розвитку села Володимир Кравчук, представляючи проект Національної програми розвитку агропромислового виробництва і відродження села на 1996—2005 роки (а тема ця для нашої держави не нова), підкреслювали, що на відміну від попередніх програм нинішня є ринковою. Згідно з її положеннями держава регулює тільки ті складові частини, що підконтрольні уряду. В програмі, за словами міністра, окреслено шляхи зваженої, поетапної, послідовної реалізації комплексу організаційно-правових і економічних заходів, спрямованих як на структурні зміни в аграрній економіці, так і на стабілізацію та нарощування виробництва.

До «окреслених шляхів» більшість депутатів поставилася досить скептично, тому обговорення чергового плану «порятунку села» завершилося логічним рішенням: передати проект програми на доопрацювання в Кабінет міністрів. Свої пропозиції з цього питання депутати мають подати протягом десяти днів до профільної комісії. Після узагальнення всіх зауважень у Кабміні парламент повернеться до проекту і розгляне його у першому читанні.

До кінця вечірнього засідання тривало обговорення проекту закону «Про податок на додану вартість», який представив заступник міністра фінансів Василь Регуцький. Із співдоповіддю виступив голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов.

Згідно з проектом закону платниками податків на додану вартість є всі суб'єкти підприємницької діяльності, в тому числі і ті, хто не є юридичними особами, а також фізичні особи, що ввозять в Україну товари для власного споживання. Принципово новим у документі є запровадження критеріїв для оподаткування дрібного бізнесу та роздрібної торгівлі: якщо їх обороти з продажу товарів за 12 місяців не перевищуватимуть 600 неоподатковуваних мінімумів, то вони не будуть виступати платниками ПДВ. До новацій також віднесено запровадження сплати ПДВ у повному обсязі при імпорті, в тому числі запчастин, комплектувальних та сировини для власних потреб суб'єкта господарської діяльності. Щоправда, на думку профільних комісій, це положення може поставити у скрутне становище підприємства, яким і так не вистачає вільних коштів.

Неоднозначну реакцію депутатів викликало запропоноване в документі різке скорочення переліку звільнень від ПДВ: уряд пропонує вивести пільги не для окремих категорій виробників, а на окремі види товарів. Таким чином з числа пільговиків випали організації інвалідів. За попередніми розрахунками, загальний обсяг скорочених пільг має додати до держбюджету 1 мільярд 828 мільйонів гривень.

Після обговорення проект закону було прийнято у першому читанні; на друге — він має бути оперативно поданий після доопрацювання. Цей законопроект став другим документом з урядового пакета, що його Верховна Рада підтримала у першому читанні.

Володимир КОРОЛЮК, «Голос України»

Заощадження буде все-таки відшкодовано

(Початок на 1-й стор.).

На їхню думку, держава повинна все-таки відшкодувати громадянам заощадження, що було вкладено на рахунки колишнього Ощадбанку СРСР та в державні цінні папери колишнього Радянського Союзу. Вони також не погодилися з пропозицією заощаджень, встановленою Президентом, за якою колишній рубль дорівнював би 40 нинішнім копійкам.

Комісія з питань соціального захисту та праці все-таки вирішила внести до цього закону ряд змін. З доповіддю виступив голова комісії Юрій Буздуган.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Робоча група Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів продовжила опрацювання законопроекту «Про Регламент Верховної Ради України» і приведення його положень у відповідність до положень Конституції України.

Зокрема, було розглянуто його розділи, що регламентують порядок надання згоди Верховної Ради на призначення Президентом України Прем`єр-міністра України та прийняття резолюції недовіри Кабінетові Міністрів.

Обговорено порядок призначення суддів Конституційного суду України, обрання суддів безстроково, призначення та звільнення з посад голови та членів Рахункової палати Верховної Ради України.

Крім цього, робоча група опрацювала порядок призначення та звільнення з посад голови та членів ради Національного банку України, який випливає з вимог Конституції.

На наступному засіданні вирішено почати приведення законодавчої процедури Верховної Ради у відповідність до Конституції України.

Прес-служба Верховної Ради України.

«Україна молода», хоч і молода, але сумує за старими добрими темпами «одобрямсу»

(Початок на 1-й стор.).

Ми не ставимо за мету вступати в дискусію з автором публікації, котрий нав'язує своїм читачам думку, що Верховна Рада упродовж шостої сесії ухвалила лише один закон. Одначе звернемося до деяких офіційних даних. Протягом шостої сесії Верховна Рада прийняла 109 законів, а з часу роботи депутатів цього скликання – 441 закон. Порівняймо: Верховна Рада минулого скликання за весь час своєї діяльності прийняла 393 закони.

Тепер про бюджет 1997 року, за який так «уболіває» газета. Як відомо, Верховна Рада прийняла законопроект у першому читанні ще 19 грудня минулого року. На 21 січня ц. р. заплановано його розгляд у другому читанні. Проте Кабінет міністрів, порушивши встановлений законом термін (два тижні), досі не подав до Верховної Ради доопрацьований і приведений у відповідність до Конституції України проект закону.

Справа, очевидно, не в цифрах і фактах, не в результативності роботи парламенту і не у звинуваченні уряду. Просто декому дуже хочеться перетворити Верховну Раду на такий собі апарат бездумного схвалення всіх законопроектів, запропонованих виконавчою владою. При цьому цілком відверто чиниться тиск, в тому числі й через певні засоби масової інформації, які відверто розпалюють протистояння гілок влади, штучно створюють атмосферу боротьби там, де повинні домінувати взаєморозуміння, взаємоповага, зважений конструктивний підхід до справи.

Боржники поки що не вантажать апельсини діжками

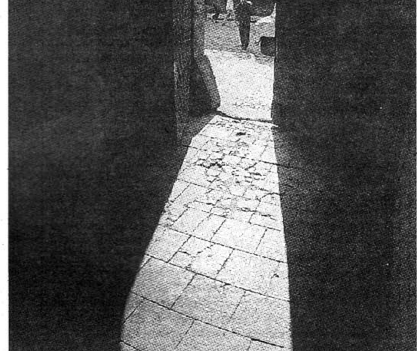
За вказівкою керівництва Державної адміністрації залізничного транспорту України «Укрзалізниці», погодженою з урядом України, з 13 січня призупинено видачу дозволів на відправлення вантажів усім боржникам залізниці. Як повідомляє «ІнтерфаксУкраїна», припинено також подачу вагонів під розвантаження і завантаження організаціям, які мають заборгованість за раніше отримані послуги.

Щодня на станціях Запорізького відділка Придніпровської залізниці простоюють 500–600 вагонів. Начальник відділка Станіслав Северин засвідчує, що неплатежі потягли за собою значні труднощі. За його словами, з 1 січня цього року відділок отримав 60% необхідного дизельного пального. У зв'язку з цим неможливо забезпечити рух навіть приміських пасажирських поїздів. С. Северин повідомив, що мінімальний парк працюючих потягів скорочено на 25 %.

За 1996 рік підприємства Запорізької області оплатили грошима всього 12,8 процента платежів, які належать залізниці, а такі гіганти, як «Дніпроспецсталь», коксохімічний завод, металургійний комбінат «Запоріжсталь»— менше від одного відсотка.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Гадяч — Галич

***О** ці непутящі нотатки виникли майже з нічого, з напіввидимих матерій, із суто особистих історико-географічних потрясінь, важливих лиш для самого автора, це все одно, що ти стоїш на трасі посеред байдужого простору, тобі холодно, вся Україна зменшується для тебе до оцього клаптя мерзлої дороги під ногами, почуваєшся сиротою і вже не намагаєшся зупинити якусь машину, тільки ласшся крізь зуби: ну що за країна отака?!*

Коли двоє наших їдуть прямо

Отак уранці 31 грудня я стояв і мерз під Яготином на трасі Київ — Харків, аж раптом (сам!) загальмував "жигуль" і водій спитав: "Тобі — прямо?" Мені було прямо, але аж до Гадяча, а це кілометрів з двісті. "Сідай, мені все одно — далі!" Я миттю вмостився в машині, якось не подумавши, що для двох українців слово "прямо" не конче означає одне й те ж, а для одного з них слово Гадяч не означає й зовсім нічого, хоч це колись була одна з наших примарних столиць. Здається, ледь задрімав, і тут він питає: "Далеко ще твій Гадяч?" — "А де ми є?" — "Коло Мгарського монастиря." — "Де?! Не може бути!" Він мовчки показав ліворуч, там справді підіймалися монастирські шпилі, й це означало, що ми давно проминули Лохвицький поворот і їдемо тепер на Полтаву, звідки до Гадяча їхати стільки, скільки вже проїхано, але — з протилежного боку. Довелось вийти, грошей він не взяв, спасибі, каже, ти мене й без того розвеселив!.. Від траси до Миргорода було кілометрів сорок, від Миргорода до Гадяча — ще понад п'ятдесят. А з Гадяча до острівця, куди я добирався, — іще верстов двадцять. У Гадячі вже був передноворічний вечір, автобусів катма, добрався я чудом і щасливо заснув за новорічним столом серед близьких людей у теплій хаті на засніженому острівці посеред Хоролу, не знаючи, що це лиш початок подорожі, а не її кінець.

«України більше нема!..»

Через день зібрався у зворотному напрямку, а виїжджати звідси завжди важче, ніж добиратися сюди, але вдалося сісти на "Ікарус", що віз із тутешніх нафтопромислів нафтовиків-вахтовиків додому, на Галичину. Нас виявилося забагато, до самого Києва сиділи одне в одного на голові... і мат стояв —як хіба в армії почуєш. Діло звичне, всі ми грішні, але ж завжди хочеться, аби хтось був кращим за тебе, хай це будуть ті ж галичани. А вони — лихословлять, мов ті москалі, і це катастрофа, це нетерпимо, й батьківщина знову зменшилася до розмірів заплюваної підлоги під ногами, і я сказав у розпачі: "України більше нема!" І марно було мене переконувати, що пролетарі скрізь однакові, в Гадячі чи в Галичі, стаж взаємозбагачення. Згадалося, що Леся Українка колись назвала гадяцькі околиці "найукраїннішою Україною". Найсмішніше, що у мене в кишені вже лежав заздалегідь куплений квиток на завтра — на Галичину. Я готовий був віддати його кому завгодно.

В степах Антарктиди

На сході України новорічні ялинки вже прив'яли, а Галичина тим часом лиш починає свої ялинки прикрашати, й одного такого вечора ми з'явилися у Львові, в домі нашого доброго знайомого Мирона Колодка. На Різдво кожен добропорядний галичанин сидить удома, ось чому оті нафтовики-матюгальники так нервували й рвалися на захід. Але пан Мирон якраз збирався туди, звідки ми приїхали. Чого він там не бачив? А ось чого: з Києва вирушала морська експедиція до Антарктиди, а Мирон —учений-метеоролог, він там зимував ще за Союзу, і досі переживає, що не йому першому пощастило підіймати українського прапора над шостим континентом. А слід сказати, що Мирон — це десять в одному, про себе я називаю його Дека-Мироном, він рідкісний навіть для цих країв донкіхот, готовий підіймати українські прапори скрізь, де їх ще нема. Співгромадян, бува, це втомлює, і Мирон мучиться, мов дитина, коли хтось не годен розділити його шляхетний ентузіазм. Ось він телефонує до Києва й каже: "Христо ся рождає!", а йому там відповідають: "Ну, с днем рождения!" — замість "Славімо його!" Мирон болісно морщиться й каже: "Ось чому я їду — хоч на кілька місяців буду вільним від цієї безтолкової держави, де кожному другому нічогісінько не треба!" Отож різдвяну кутю ми їли без Мирона, склала нам компанію добра пані Геня, його мама, і було трохи сумно уявляти український прапор над білими безмовними степами Антарктиди.

Два Євстахи

... а якщо чесно, то на душі було геть зовсім антарктично, але перед Святвечором з'явився пан Євген Стасюк і повіз нас до своїх батьків, у село Рудники за півоста кілометрів від Львова. Пан Євген —харизматична особистість, директор Центру дитячої та юнацької творчості "Галичина", народний депутат. На перший погляд — такий же експансивний галичанини, як і пан Мирон, підіймати українські прапори — теж його пристрасть, ще за Совітів він учителював у Криму, звідтоді лишились листи від колег та учнів: "Мы не вполне разделяем ваши взгляды, но любим вас, берегите себя!" А якісь іноземці, зазнайомившися з ним, сказали, що у них з отаких людей бувають президенти. Євгенів тато, Євстахій Стасюк, якось почув про те і тепер при нагоді каже: "Я си не подивлю, що ти президент, вломлю руку та й всьо!" Ось до цього грізного Євстахія ми й їхали, і пан Євген добродушно лякав нас: розучуйте колядки, а то попаде вам од тата! Тож ми їхали, співаючи, але приїхали дуже невчасно: того дня померла близька родичка Стасюків, хоч вертайся назад. Але з хати вийшла мама, пані Люба, й сказала: "Отака біда, але я вас усіх люблю!" — і поцілувала усіх по черзі, хоч і вперше бачила, а ввечері, незважаючи на всі клопоти, на столі були всі дванадцять необхідних пісних страв, а за столом стояли четверо синів пана Стаха й пані Люби, і невістки, й одинадцятеро онуків, і було проказано молитву, й разом з усіма її урочисто повторювали два Євстахи Стасюки —найстарший і наймениший.

«Сего дому господарю...»

Пан Стах потрапив у далекосхідну тайгу сімнадцятирічним — як бандерівець, хоч живих бандерівців до того й не бачив. Комуністів він ненавидить, але до росіян ані крихти зла не має, до речі, одна з його улюблених невісток — з-над Волги родом. Коли Кучма став Президентом, пан Стах почепив собі на піджак траурну стрічку, але тепер він каже: ви бачите, як нашого Президента й нашу Україну поважають в усім світі? Для східноукраїнського вуха це звучить, можливо, наївно, але панові Стаху важко щось заперечити, бо тутешній патріотизм невіддільний від тутешньої віри. Ще перед тим, як сісти до різдвяного столу, ми поїхали на сільський цвинтар і були вражені: він весь світився в синій темряві. Річ у тім, що на Святвечір до кожної могили люди приносять своєрідний скляний "акваріум", в якому запалюють свічки, їх тут сотні, ось чому цвинтар світиться. Першу свічку пан Стах із сином поставили коло пам'ятника Шевченку, потім коло могил родичів, а потім — коло двох хрестів, під якими лежать безіменні "бандерівці", розстріляні енкаведистами. Мені хотілося, щоб поруч стояв мій добрий знайомий, старий майор родом з-за Гадяча, котрий воював з цими хлопцями й казав мені: "Странные были бандиты, умирая, кричали "Да здравствует самостийна Украина..." А по нічних вулицях гуляють з піснями вертепні компанії. Кажуть, в отих вертепах воїнів царя Ірода тут іноді зображують у вигляді радянських солдатів...

А ще того вечора ми поїхали з невтомним паном Євгеном у сусіднє село й зупинилися під темними вікнами убогої хати й заспівали "... небесний владарю, пошли літа щасливії сего дому господарю!", й у вікнах засвітилося, і вийшов хазяїн, наскільки вдалося зрозуміти — справжній, невигаданий колишній солдат УПА, й запросив до хати, й на столі стояло все, що треба для гостей у Святвечір. "За що ви сиділи, пане Василю?" — "Бо надто любив нашу Україну", —сказав він, і це звучало так природно, як звучить тільки в цих краях. Так само було потім в електричці, коли ми верталися до Львова — раптом урочисту колядку заспівав сам собою весь вагон, там не було п'яних, це — якесь інше єднання й піднесення, й мені стало майже так, як ото кілька днів тому в "Ікарусі" — але тепер це ніби отримало протилежний заряд: гей, чоловіче, у тебе є Україна, але ти належиш їй як споглядач, як подорожній, і твої вуха горять уже від іншого сорому — сорому тобою самим втраченої й забутої батьківщини...

Гадяч—Київ—Львів—Рудники.

Олексій КАВУН, «Голос України»

Треба стати бароном Мюнхгаузеном,

щоб витягнути себе з трясовини боргів

***Т** РОКОВИЧІ Черняхівського району славилися колись своїм льоном. А ланкову Ніну Рубан за високі врожаї поліського шовку звання Героя Соцпраці удостоєно. Зірку одержувала — і на думку не могло спасти, що настане день, коли почує: все, більше ні гектара льону не сіємо.*

Голова КСП «Мирне» Леонід Єфимчук так і сказав. Ще й на обласні авторитети зіслався, які радять: треба вирощувати те, що дає прибуток, інакше за ринкової економіки не вижити. А льон цього року дав стовідсотковий збиток. Посіяли тридцять гектарів. Улітку так припекло сонце, що до збирання його залишилося тільки сімнадцять гектарів. Завантажили трестою одну машину, одвезли на льонозавод, а там подивилися й сказали: «Путанка». Й оцінили в таку суму, що в господарстві підрахували: якщо не возити, збитки будуть менші.

Льон цього року в багатьох господарствах геть нікудишній. Це в «Льонку» Овруцького району він гарно вродив, та й увесь цей район своїх переробників роботою забезпечив. А на коростишівському льонозаводі, приміром, у ту пору, коли треста давно мала бути заготовлена, довелося аврал оголошувати: сировини було лише на два тижні роботи. І весь колектив кинувся на поля заготовляти сировину — за льонарів КСП. А в господарствах — де пального нема, а де просто бажання: як не старайся —все одно будуть збитки.

Хоча... без виробів з льону не залишимося. В самому Житомирі, де льонокомбінат змушений проводити чергове скорочення робітників, у одному з магазинів з'явився відділ «Лляні вироби з Прибалтики»...

Звичайно, нинішній рік для льонарства екстремальний. Але ж торік льон займав у Троковичах площу в п'ять разів більшу. Тому й скоротили її так різко, що й тоді були збитки. Фахівці з АТ «Житомирльон» стверджують: без дотацій для тих, хто вирощує льон, ця галузь стане зовсім неконкурентоспроможною. А ще запевняють, що ці дотації повернуться державі у вигляді податків, що їх заплатять переробники, трести й текстильники.

Втішає хіба те, що льонарство можна відродити за порівняно короткий термін. Складніше з хмелем, адже ця культура — багаторічна. В Троковичах його плантації займають п'ятдесят шість гектарів. Тільки в хмелегосподарствах є більші площі. Але п'ятдесят гектарів цього літа нагадували про кризу галузі порожніми шпалерами, по котрих не вився хміль. Тепер господарство має на складі двадцять п'ять тонн шишок, з них двадцять — торішнього врожаю, ще не реалізованого. Навіть за те, що дали якомусь МП, досі чекають обіцяного цукру. Таким чином випали дві культури, на яких раніше трималася вся економіка господарства. Чи не поіржавіють з часом два чеські хмелекомбайни, що за них в Троковичах виклали колись чималу суму, якщо Україна не захистить свій ринок від імпортної хмелесировини та імпортного пива?

Картопля раніше займала в господарстві півтори сотні гектарів. Бульбу колись держава буквально виривала з господарств... Торік посадили вже тільки сорок, а нинішнього року скотилися до десяти гектарів. Зате вродила картопля, як ніколи. Та от біда: врожай навіть з такої мізерної площі нікуди подіти. Нарікають і жителі села: зарплати не платять, якби хто купив лишки картоплі з присадибної ділянки — була б якась копійка. А в Житомирі на ринку ціна бульб упала до 17 копійок за кілограм. Заплати за пальне, за місце — де ж вигода?

Якісь надходження мало КСП від реалізації на ринку ранньої капусти, огірків, кабачків. Але свого консервного цеху, що може переробляти і продукцію сусідніх господарств, так і не запустили: не мали за що купити палива.

(Закінчення на 7-й стор.).

Ворожіння у вечір під Водохреще

Після вечері починав ворожити господар. А за ним і всі члени родини. Усі ці ворожіння, на думку етнографів, мають психологічну і життєву, хоча здебільшого й романтично-магічну основу і цілком ґрунтуються на первісному світосприйманні, на діях первісної магії.

У номер

● *Донецьк*

Продовольчий податок бюджет «підгодує»

Ввести своєрідний продовольчий податок для сільгосппідприємств запропонувала обласна влада Донеччини. Як пояснив голова ради Іван Пономарьов, здану господарствами продукцію буде реалізовано, а гроші надійдуть до бюджету. У час, коли борги села перед бюджетом досягли безнадійної величини, заміна грошового податку «натурою» була б на користь місцевій казні. Аналогічна форма розрахунків уже діє у деяких областях Росії.

● *Кіровоград*

Полум'яний регіон

Сумне лідерство дістала Кіровоградщина в минулому році щодо кількості пожеж (їх було 1448) і пов'язаних із ними жертв та завданих матеріальних збитків. У вогні загинуло 82 чоловіки. Не краща ситуація й нині. Ще й січень не минув, а вже зареєстровано 45 пожеж. Згоріло вісім чоловік. Палають підприємства і КСП, установи й організації, «додає жару» житловий сектор.

Про причини трагедій говорили учасники оперативної наради, що відбулася в обласному управлінні державної пожежної охорони за участі начальника відповідного управління МВС України генерал-майора В. Хижняка. Неорганізованість та безпечність, ігнорування відповідних вимог, низька дисципліна, часто — дружба «зеленого змія» з «червоним півнем» призводять до біди.

● *Херсон*

«Більшовик» бере землю

Члени дачного кооперативу «Більшовик» в урочистій обстановці одержали свідоцтво на право володіння земельними ділянками за містом. Як повідомили в міськвиконкомі, на території Херсона нині 110 дачних кооперативів.

Таке логічне завершення мала колишня практика руйнування дачних будівель під приводом місцевих «більшовиків» на чолі з відомим свого часу партпрацівником Іваном Мозговим. Все повертається на круги своя...

● *Львів*

Батьки і діти. Суд іде

У Івано-Франківському обласному суді триває слухання «справи дітей». Головною подією останніх днів стало звільнення з-під варти Зеновія Урсула. Він повернувся у Львів, до сім'ї. Суд задовольнив клопотання адвоката, який пояснив, що дружині З. Урсула зроблено операцію, і двоє його дітей залишилися без догляду. Підсудного звільнили під заставу — 850 гривень, що її вніс тяжко хворий батько З. Урсула.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

А чи був хлопчик?

Скандал тижня

Хто сказав, що передвиборна кампанія Президента Леоніда Кучми почалася півроку тому, коли він, як кажуть, ні сіло ні впало в інтерв'ю телекомпанії «Гравіс» заявив, що балотуватиметься на другий президентський термін? Тоді навіть прихильникам Президента було ніяково: надто зарано пролунала заява. Адже з виконанням нинішньої його програми і обіцянок — ще й кіт не валявся...

Проте, на мій погляд, дату справжнього початку передвиборного марафону можна назвати цілком точно: вівторок, 14 січня 1997 року. Саме цього дня газета «Всеукраинские ведомости» опублікувала «скандальну» кореспонденцію, надавши читачам можливість іще раз ознайомитися з проімперською підступністю Москви, про що свідчить цілком таємний лист заступника міністра закордонних справ Російської Федерації С. Крилова помічникові президента РФ Д. Рюрикову. Ця публікація мала широкий резонанс у засобах масової інформації не лише України, а й Росії. Оскільки її не раз уже переповідали, не переказуватиму її знов. А коли в двох словах, то суть опублікованого листа полягає в тому, що Росія, грубо втручаючись у внутрішні справи нашої держави, готує Президентові Кучмі «темну»: тут і імпічмент, що його мала б ініціювати Верховна Рада, і наявність членів впливових фракцій українського парламенту, які «в конфіденційному порядку» консультують російських фахівців з підривних операцій. Крім того, з'ясовується, Росія має «конфіденційні джерела» в уряді України і навіть програму протидії політиці Президента України. І, оскільки Москву не задовольняє турбота нашого глави держави про національне відродження, про благо свого народу та майбутнє країни, то підписант листа пропонує «нейтралізувати негативний вплив Президента України Леоніда Кучми через... політичну дискредитацію українського Президента».

Публікація стривожила всіх. Російська сторона, зрозуміло, оцінила її як грубу фальшивку. Українські засоби масової інформації, як, до речі, й зарубіжні, коментували це як втручання Росії у внутрішні справи України і зазіхання на її суверенітет. Генерали від політики з зірками на погонах і без них робили те саме. Дивовижно, але факт: оцінка навіть таких полярних політиків, як екс-президент Леонід Кравчук (що, до речі, не забув підкреслити: свого часу проти нього вели таку саму цілеспрямовану кампанію), Петро Симоненко, Віктор Мусіяка та інші — всі виявили просто-таки фантастичну одностайність. Щоправда, Григорій Омельченко засумнівався, чи опублікований лист, бува, не підробка?

І лише секретар Ради національної безпеки і оборони України Володимир Горбулін, хоч як це не дивно, не те що не перейнявся викладеними у листі міркуваннями, а, як він заявив у «Всеукраинских ведомостях», «... в общем отношусь я к этому философски».

Мабуть, фахівці розберуться, чи відповідають норми російської бюрократії тим канцелярським зворотам, якими нашпиговано лист, і чи є в лексиконі С. Крилова назва українського парламенту — «Верховная Рада», що в ній засідають такі нехороші люди, як наші депутати.

Проте дозволю собі викласти деякі міркування, що з'явилися після всього прочитаного, почутого й побаченого на цю тему. Мабуть, вони там, у тій імперській Росії, і справді виношують якісь свої не дуже хороші плани щодо України (і хай їм!). Як, між іншим, і навпаки — хто знає? Та це й не дивує. Дивує інше: по-перше, я не дуже вірю, що політики такого рангу, як Крилов і Рюриков, обговорювали свої плани щодо нейтралізації Кучми в такий оригінальний спосіб — листування. По-друге, мені навіть якось образливо, що публікація, ніби розрахована на «хорошиста» п'ятого класу. Тут усе чітко: Президент України -батько нації, дбає про благо держави, а оці триклятущі москалі хочуть його нейтралізувати. А їм у цім недобрім ділі сприяють вороги, які зачаїлися у лоні верхніх ешелонів законодавчої і виконавчої влади України. Їх навіть називають, ці «джерела» зла. А хіба ми дозволимо скривдити нашого батька? І яка може бути відповідь? Звичайно ж, дружна й однозначна: ні, не дозволимо!

Можливо, я трохи переборщила з іронією. Втім, залишається лише здогадуватись, які і чиї гроші вкладають у підготовку передвиборного марафону нашого шанованого Президента (Кравчуку і Звягільському з їхніми мільйонами у валізах таке й не снилося). Можна вважати, що формування іміджу Президента, проти якого бореться ціла імперія, почалося. Уявляю, яке задоволення (і не лише) одержали режисери цієї вистави...

І колег із «Всеукраинских ведомостей» слід щиро привітати з успіхом. Браво!

Дошка пошани

Міняю бєлочку на референдум!..

Будинок для божевільних. Палата «Бонапартів». Сеня сидить на підлозі, чеберяє ніжками і рюмсає: «Ми теж хочемо...»

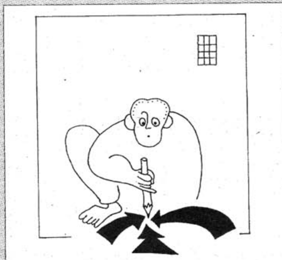
Лікар гладить пацієнта по голові:

— Сеню, хто це «ми» і чого хочемо?

— Хто, хто... Ніби в цій палаті ще хто-небудь є! Я і бєлочка... хочемо жити в сім'ї братніх народів...

— А що кажуть президенти суверенних палат, чому тягнуть кота — вибач, бєлочку — за хвіст?

— А вони, — Сеня з новою силою заходиться плачем, — відмахуються, кажуть, нема в тебе референдуму... А в них, хвалилися, він скоро буде. Лікарю, будь ласка, вік не забуду, давай поміняємо: я тобі — бєлочку, а ти мені — референдум!

Байка Крилова...

— Чув про підкидного листа Крилова до Рюрикова?

— Хто такі? Не грав з ними...

— Ти про що? Я про скандал із газетним матеріалом: «Прибрати Президента Кучму!»..

— А я — про підкидного дурня!

— То хто, по-твоєму, дурень?

— По-моєму, хотіли залишити в дурнях нас, а пошилися самі...

— А ти про кого тепер?

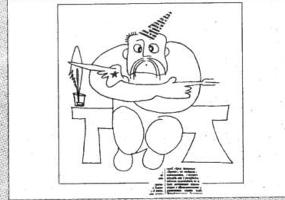
— Та про старших братів — Крилова і Рюрикова, а ти?

— То і я — про дурнів...

Усе залежить від ступеня начитаності...

Із знанням справи поділом українських газет на ваших і наших зайнявся редактор найнезалежнішої газети в Україні — В. Мулеба. Колишній інструктор ЦК Компартії України згадав добрі старі часи і висвітлив питання так: мовляв, газети лівого спрямування — це «Сільські вісті», «Голос України», «Комуніст», «Товариш». Видання, які, на думку знавця з партстажем, підтримують виконавчу владу, реформи Президента, — «Киевские ведомости», «Всеукраинские ведомости», «Україна молода», «Робітнича газета», «Незалежність», частково «Правда Украины» і «Молодь України». А недавно сформована група засобів масової інформації, яка нібито обслуговує політичні амбіції колишнього шефа КДБ-СБУ, колишнього прем'єра Євгена Марчука, — це «Зеркало недели», «Регион», «Бизнес», «День».

Від чергового. *Це якщо дивитися на газетний світ такими начитаними-начитаними очима. А на свіжу голову воно, кажуть бувалі редактори й колишні партійці, може й попустити. То, може, наберемося терпіння і ми, трохи зачекаємо, доки прийде до тями В. Мулеба, га? Хоча є сумнів! Тут бувалі редактори й колишні партійці знову ж таки справедливо зауважують — довго доведеться чекати!*

Права рука (через Токіо, Амстердам, Токмак) шукає ліву

Пустіть сльозу і помахайте мені рукою... Бо я вирушаю за океан. У відрядження. Спробую вивідати там один бізнес-секрет, який ось уже третій рік змушує не спати ночами не лише мене, а й вввірений і доведений до лунатичного відчаю весь колектив. Справа варта того, адже тамтешні тямущі люди розробили схему дій моїх рук! І після цього, нарешті, моя права рука знатиме, що робитиме ліва! Без цих зарубіжних знань я, вочевидь, наче без рук. Та що там казати про власну персону — купа наших міністерств цих наукових забугорних відкриттів сидячи чекає.

Олександрійці зауважують: хто сидить, а хто й головою шурупає. І матимуть р... цію. У місцевому ЗАТ "Завод Автоштамп" народився на світ рукотворний зернозбиральний комбайн.

Для повного металевого щастя машині бракувало лише сучасного, надійного, економічного двигуна.

У його пошуках посланці з Кіровоградщини почали оббивати іноземні пороги. І ось в одній заморській фірмі їхні світила науки і трохи техніки, обсмоктавши з усіх боків техніко-економічні вимоги нашого первістка, знайшли-таки класний моторний орган. Ви бачили б радісні рухи рук олександрійців! Але наступне повідомлення господарів великої технічної таємниці вразило в самісіньке серце ходаків. З'ясовується, до надійного металевого серця руками подати. Його можуть викувати в Токмаці Запорізької області на ВАТ «Південдизельмаш». І виготовили-таки! І олександрійці навіть уже склали свій агрегат. Слава їхнім умілим рукам!

А що залишається робити чиновникам різних наших міністерств? Правильно — тільки розводити руками! Це якщо знати напевне, де в тебе ліва рука, а де права! Колупається...

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Людмила МЕНЖУЛІНА, «Голос України»

Різдвяні зустрічі, але не в Алли Пугачової

Вишукані за формою і вагомі за змістом, вони обіцяють стати традиційними в компанії УМЗ

НА НОВОРІЧНО-РІЗДВЯНОМУ вечорі у колі друзів, колег і партнерів, проголошеному віднині традиційним, генеральний директор україно-датсько-голландсько-німецького спільного підприємства «Український мобільний зв'язок» Мартін Діркс висловив намір про інвестиції (протягом десятиріччя) на суму мільярд американських доларів у розвиток радіотелефонного зв'язку України.

Сьогодні вже інвестовано більш як 90 млн. доларів, що дало змогу створити повноцінну загальноукраїнську сотову мережу стандарту НМТ-450 І, що охопила 80 міст і 3000 кілометрів автошляхів.

Тридцять тисяч абонентів можуть користуватися якісним зв'язком у будь-який час і в будь-якому куточку країни, забезпечують який 27 філій УМЗ.

Через три роки загальна сума інвестицій має збільшитися до 400 млн. доларів. Такий темп СП УМЗ на українському ринку послуг зв'язку обертається для клієнтів непоганими «дивідендами». Зокрема, вже діють нові гнучкі тарифи на переговори. Можна за бажанням вибрати один із трьох цінових пакетів, залежно від інтенсивності переговорів, що значно заощадить витрати власників сотових телефонів.

Ще кілька сервісних новинок презентує компанія цього року. Це пошта голосових повідомлень і роумінг. «Голосова пошта» вигідна тим, що через своєрідну інформаційну «скриньку» абонент передає і отримує різні, в тому числі конфіденційні повідомлення в зручний для себе час, незалежно від власної зайнятості. Роумінг — послуга пересувного радіозв'язку, безупинного автоматичного супроводу клієнта, який переміщується з мережі одного оператора до іншої. Для України, де поки що запроваджено мережу одного стандарту, що діє не в усіх країнах, це актуально. Тому компанія вже укладає спеціальні договори з операторами в Європі. А в перспективі абоненти зможуть мандрувати скрізь з єдиним номером телефону в двох стандартах мобільних мереж. Мережа GSM, якою користується весь світ, —найближча стратегічна мета компанії.

Наміри тижня

Чи не побоюються інвестори, які вкладають через УМЗ свої гроші в Україну, за їхню долю? В якій мірі стабільний тут телекомунікаційний бізнес? Про те, що справа перспективна і ризик виправдано, свідчить бодай той факт, що більш як 130 млн. мешканців планети користуються саме сотовими телефонами. За прогнозами, до кінця століття їх кількість зросте майже втричі, а річний оборот коштів на світовому ринку мобільного зв'язку досягне близько 150 мільярдів доларів (проти 85 мільярдів 1995 року).

Зацікавленість саме української сторони в розвитку такого виду зв'язку значною мірою пояснюється часткою участі Міністерства зв'язку України як одного із засновників УМЗ. У відсотковому відношенні це виглядає так: у Мінзв'язку в особі більшості обласних підприємств — 51%, у трьох зарубіжних партнерів — по 16,33%.

«Але ми віримо в свій бізнес і віримо в Україну», —каже Мартін Діркс. А про те, що до уваги беруться не тільки заможні клієнти і партнери з ділового світу України, що змінюється, свідчать численні спонсорські та благодійні програми УМЗ, серед яких фестиваль «Перлини сезону», «Діти України», підтримка студентів — майбутніх фахівців у сфері радіо та зв'язку, які навчаються у вузах Києва та Одеси, культурні та просвітницькі заходи.

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

Тютюнець спільний, а грошики — засе!

Репліка тижня

ПАРЛАМЕНТСЬКА комісія з питань фінансів і банківської діяльності в черговий раз «наїхала» на урядових регулювальників. Цього разу у зв'язку з постановою КМУ від 2 грудня 1996 року.

Як відомо, постанова зобов'язує ліцензіатів —виробників спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів мати при собі дозвіл власників торговельних марок на право їх використання. На думку комісії, це призведе до дискредитації вітчизняного товаровиробника. Власником торговельної марки «Прима», вказують народні депутати , нині вважається закрите АТ з іноземними інвестиціями «Реемтсма—Київська тютюнова фабрика», попри те, що розробляли ці цигарки вітчизняні інженери і технологи. Виходить, що цілковита більшість тютюнових фабрик, які десятиліття роблять гроші на виробництві «Прими», мусять звертатися по дозвіл до компанії, 75 відсотків акцій котрої належать іноземцям. Тож комісія вважає, що потрібно не лише виправити це неподобство, а й притягти до відповідальності осіб, які готували проект постанови на підпис. Нібито справедливо. Тим паче що за усім стоїть слушна пропозиція захищати права власників торговельних марок у законодавчому порядку, аж до суду, а також запровадити державну реєстрацію й інших добре відомих марок, як, скажімо, «Ватра» або «Політ». Тільки незрозуміло, яким боком до цієї історії стоїть вітчизняний товаровиробник. Адже добре відомо, що майже всі фабрики в Україні, на яких продукуються цигарки , — на кшталт «Реемтсми», з іноземними інвестиціями. То хіба не логічно вести мову про конкуренцію між зарубіжними компаніями, котрі захопили внутрішній ринок тією ж «Примою», а вітчизняного товаровиробника «боронити» на інших ринках? Не таких криміналізованих і заангажованих владними структурами, як тютюновий.

Віктор ХОМЕНКО, журналіст

Ні на винос, ні на виїзд...

Рейд тижня

НА ВСІХ без винятку 60 підприємствах торгівлі, які нині рясно заповнили ринки й вулиці Сімферополя, працівники управління із захисту прав споживачів Міністерства торгівлі автономії виявили порушення.

Повсюди в місті продають нерозфасовані харчові товари з ящиків, кіосків, лотків і транспорту без спеціального обладнання. Скрізь кричущі порушення елементарних санітарних норм.

Для виїзної торгівлі використовують старий, брудний транспорт. Як наслідок, на відкриті лотки з хлібом, ковбасами, молочними продуктами сиплеться з машин бруд, пісок тощо.

Крім обурливих фактів обрахунків людей, шахраї від торгівлі широко практикують недоважування. Вони вдаються до усіляких хитрощів: підпилюють гирі, магнітами «відрегульовують» ваги...

Головна причина некерованості вуличною торгівлею — невиконання своїх безпосередніх функцій відділом торгівлі Сімферопольського міськвиконкому. Тут собі дозволяють видавати навіть ліцензії й патенти на торгівлю, але, на жаль, із грубими порушеннями. Тож не дивно, що почасти вони потрапляють до випадкових рук.

Врешті-решт Міністерство торгівлі автономії було змушене звернутися до Прем'єр-міністра Криму Аркадія Демиденка з проханням заборонити на півострові виносну й виїзну торгівлю продовольчими товарами.

Поживемо — побачимо, чи зміняться справи на краще...

Сімферополь.

Сергій ВЛАД, журналіст

Що написав пан Вульфенсон?

У кулуарах тижня

УПРОДОВЖ звітного тижня в урядових та парламентських кулуарах ні-ні та й зринали розмови довкола мало не конспіративного (з огляду на його приватний характер) листа президента Світового банку пана Вульфенсона до Президента України Леоніда Кучми.

Той, хто стверджував, що такий лист справді є, запевняв: йшлося про критичне ставлення Світового банку до звоїкання з економічними реформами в Україні та корупцію в урядових колах. Віце-прем'єр-міністр Віктор Пинзеник з цього приводу, як завжди, іронічно стенав плечима. Мовляв, корупція була, є і буде, але, якщо про неї завів мову президент Світового банку, це свідчить, що в державі вже з'явилися передумови для появи серйозних інвестицій. І це справді так. Тільки в третьому кварталі минулого року капітали нерезидентів в Україні збільшилися на 127 мільйонів доларів США — здебільшого за рахунок нерухомого майна, закупівлі виробничого обладнання, оренди приміщень, придбання транспортних засобів тощо. Нерезидентами було також інвестовано 30 мільйонів доларів грошовими внесками. Якщо взяти до уваги, що за цей період нерезиденти вилучили капіталів на суму 11,5 мільйона доларів, то за станом на 1 жовтня 1996 року загальний обсяг прямих інвестицій становив 1 мільярд 223,2 мільйона доларів США. Однак ці підрахунки свідчать, що на душу населення припадає лише 23,8 долара США —мізерія. Але це поки що. Західні інвестори нарешті одержали необхідні правові гарантії для захисту своїх інтересів, як-то: унеможливлення націоналізації, безперешкодне перерахування за кордон доходів, прибутку та інших коштів в іноземній валюті, можливість реінвестування своїх прибутків в економіку України і таке інше. Вже є протокольна домовленість між Нацбанком, Мінекономіки та Національним агентством із реконструкції та розвитку про спрощення процедури реєстрації міжнародних інвестицій. Є розуміння того, що іноземні інвестиції поліпшують платіжний баланс держави, не примножуючи зовнішніх боргів. Тобто цього року ми можемо сподіватися на сприятливий інвестиційний клімат у державі, і пан Вульфенсон це дуже добре розуміє. От чого він, схоже, не збагне, то це, куди зникають мільйони американських доларів на українській землі. Це для нього, мабуть, така сама загадка, як словосполучення «захист вітчизняного товаровиробника», якого держава безрезультатно захищає з шістдесятих років. До 1993 року держава списала колгоспам і радгоспам усі борги, після 1993 року — пролонгувала їх на десятиріччя, а земля здебільшого як не родила, так і не родить. Торік знову в АПК «загнали» 285 млн. доларів США, з яких погашено (майже повністю за рахунок держави) лише 70 млн. доларів, і знову проблеми з грошима. Таке багаторічне господарювання породжує у західних інвесторів, і, напевно, у пана Вульфенсона, ілюзію нестабільності цін і валюти. І вони, як люди тямущі, вдаються до певних висновків, які робив відомий класик: «Крадуть, батечку, крадуть»...

Утім, чи написав це пан Вульфенсон панові Кучмі, невідомо. А якби й не написав, хіба це для Президента України таємниця?

Олександра КУЧЕРЯВА, журналіст

Церемонія тижня

Банкіри, шикуйсь!

У МІЖНАРОДНОМУ інституті менеджменту (МІМ) відбулася церемонія відкриття нового навчального року.

Цей навчальний заклад було засновано 1989 року Інститутом економіки НАНУ та Міжнародним інститутом менеджменту в Швейцарії. За роки діяльності він підготував близько 300 фахівців, які нині працюють в уряді та управлінських структурах України, бізнесових інституціях усього світу. Дві філії відкрито в Ужгороді та Івано-Франківську. За словами генерального директора МІМу Богдана Будзана, цей навчальний рік ознаменовано новою банківською програмою, яку започаткували спільно з Американським агентством економічного розвитку (USAED). За рік студенти отримуватимуть ступінь магістра бізнесової адміністрації в банківській справі. Невдовзі відкриють ще й короткострокові програми для перенавчання і підвищення кваліфікації.

Присутній на церемонії голова правління Національного банку України Віктор Ющенко, який входить до складу Надзірної ради інституту, розповів про ще один проект-мрію, який мають намір втілити до 2002 року, —збудувати українську бізнесову школу на зразок Гарварда, куди приїздили б студенти з усього світу. І залучити для цього насамперед ресурси українського бізнесу.

Київ.

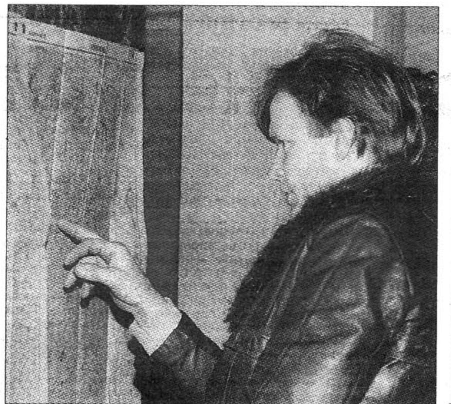
Епідемія тижня

Грип випередив прогнози

З випередженням прогнозових строків до Харкова прийшла епідемія грипу. Найбільшу тривогу фахівців викликають темпи поширення інфекції. Тому на настійну вимогу міської санепідемстанції і міського управління охорони здоров'я було вирішено продовжити шкільні канікули до 20 січня. Вживаються й інші заходи для стримування епідемії. За твердженням начальника міського управління охорони здоров'я Бориса Рогожина, аптеки мають достатньо і у великому асортименті необхідні для профілактики і лікування препарати. До того ж, медикаменти харківського виробництва щодо ефективності ні в чому не поступаються імпортним засобам, які широко рекламуються, і до того ж набагато дешевші.

На думку фахівців, активна фаза розповсюдження інфекції грипу може продовжитись у Харкові ще десять днів.

ХОХЛОАРБАЙТЕРИ

Торік один мій колега побував у відрядженні в російській глибинці. Під час його зустрічі з представником президента Росії в тій області господар після привітання одразу запитав:

—Ну, как там Хохляндия?

—Не гірше, ніж Кацапія, — достойно відповів український журналіст.

—А почему вы грубите? — наїжачився господар кабінету, до речі, з українським прізвищем.

Називаючи нашу країну «Хохляндією», високоповажний хам навіть і думки не допускав, що це ж він насамперед грубить і зневажливо ставиться до іншої нації, українського народу...

Я з дитинства не люблю слово «хохол» (як би його красиво не трактували дослідники історії та словесності). Так само, як не можу назвати людину кацапом, бульбашем, чуркою. Так вихований. І, готуючи цю добірку матеріалів та серію наступних публікацій про відплив мізків і робочої сили з нашої держави за кордон, довго вагався, як назвати вступний, початковий матеріал до цих публікацій. Та поклав в основу заголовку саме те слово, якого не сприймаю.

Отже, «хохлоарбайтери». Аналогія з «остарбайтерами». Тільки останніх силою, примусово вивозили у Німеччину на роботу. А перші їдуть самі. І не тільки до Німеччини. А туди, де хоч на шматок хліба можна заробити. І не важливо, за яких умов. І не важливо, що тебе там за людину не мають. Головне — щоб хоч якось прилаштуватися, отримати крихти для себе і сім'ї.

Від добра добра не шукають. Так можна пояснити від'їзд наших співвітчизників на заробіток за кордон. І їдуть не найгірші. Роботодавці лінивих, бездарних і непрофесіоналів просто не візьмуть. Так колись, свого часу, не найгірші з'їхалися до Америки. Та Бог з нею, з Америкою. Душа болить за Україну.

Сподіваюся, що публікації на цю тему не залишать байдужими наших читачів. Як потенційних «хохлоарбайтерів», так і тих, від кого залежить, настане врешті-решт лад у нашій країні чи будемо й далі котитися під укіс, штампуючи дешеві, але висококопрофісіональні кадри і мізки для інших країн. Не може не зачепити людський біль тих, хто біля керма держави, штурвала галузі, регіону. Тих, хто тримав ці важелі управління чи нині тримає їх у руках або, може, приміряється до них у майбутньому. Чекаємо на ваші відгуки і листи.

Леонід БРОВЧЕНКО

Василь БАБУХ, «Голос України»

Стережіться псевдовербувальників!

ЧЕРНІВЕЦЬКІ газети постійно рясніють оголошеннями приватних фірм, які займаються набором жителів області для роботи за кордоном. Усі ці вербувальні структури в унісон гарантують клієнтові, що він матиме «за бугром» райські умови праці й високі бариші. І факти свідчать: буковинці охоче «клюють» на привабливу рекламу, викладаючи при цьому обіцяльникам чималі суми зі своїх гаманців.

Фінал цих вербувальних афер загальновідомий. Обібравши довірливих клієнтів, фірмачі зникають у невідомому напрямку. Щоправда, декого з них правоохоронні органи все ж знаходять і спроваджують за тюремні грати. Ось коротка хроніка таких злочинів, що мали місце на Буковині.

Кілька років тому на лаву підсудних у Чернівцях сіла група залітних шахраїв із Санкт-Петербурга. Вони від імені неіснуючої фірми «Глорія-Інтер» вербували буковинців нібито на високооплачувані роботи в Канаду, Австралію, Швецію, Норвегію. Брали за «послугу» чималі суми, видаючи клієнтам сфальсифіковані документи. В останню мить, коли фірмачі вже збиралися «змотувати вудочки», за сигналом одного з одурених правоохоронці заперли їх до каземату.

Не минуло й півроку, як на буковинському видноколі «засвітилася» ще одна аналогічна фірма під назвою «ЛОС». Як і в попередньому випадку, вона теж встигла обібрати десятки наївних чернівчан, пообіцявши їм вигідну роботу в теплих країнах.

Торік на лаву підсудних сів ще один залітний вербувальник робочої сили із Севастополя Костянтин Гур'єв. У свої двадцять три роки він уже встиг побувати за гратами за злочинну діяльність, але висновків з цього жодних не зробив.

У Чернівцях аферист видав себе за представника ізраїльської фірми «Промовшн ЛТД» й почав від її імені здійснювати набір тих, хто бажає працювати на нафтопромислах у Норвегії. Від людей не було відбою, оскільки їм гарантували високу оплату — по 200 доларів США за добу. Фірмач брав за послугу по 50 «зелененьких». За кілька днів він поклав до своєї кишені 950 «баксів». На більше не спромігся: «діяльності» шахрая поклала край міліція. Тепер він знову перейшов на тюремну баланду.

Апетити фірми «Експрес-тур Буковина» були значно більші. За обіцянку влаштувати на високооплачувану роботу в столиці сонячної Італії — Римі з клієнтів брали по 600800 американських доларів. Охочих підлатати свій сімейний бюджет у «вічному місті» виявилося чимало. До Італії їх повезли в кількох автобусах. Коли прибули до Рима, представник фірми сказав своїм клієнтам:

—На цьому, панове, наші повноваження закінчилися. Тепер з виданими документами ви повинні самотужки добиратися до своїх роботодавців. Бажаю успіху!

Але натовп зажадав довести справу до кінця. Та з'ясувалося, що в документах фірма вказала неіснуючі адреси римських підприємців, яким потрібні робочі руки.

Напівголодні, виснажені, ошукані й принижені мандрівники повернулися на Буковину. Дорогою хотіли вчинити самосуд над аферистами, але вирішили, що краще буде, коли їх покарає закон. За цим випадком порушено кримінальну справу, провадиться слідство.

—І, ви думаєте, людей це навчило? — сказала мені прокурор Чернівецької облпрокуратури В. Чебан. -Аніскільки. Знову продовжують «клювати» на дешеві обіцянки псевдовербувальників. Але тепер ми вже маємо досвід боротьби з ними — «перекриваємо краники» аферистам заздалегідь.

Чернівецька область.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Пішов моряк у «підфлажники»

«Ми з жалем вас інформуємо, що з причин, котрі наше керівництво не може розголошувати, ми не несемо відповідальності за це судно. З питання страховки ви повинні звернутися до судновласника». Отаку факсограму одержала з Лондона від страхової фірми «Пі енд Ай» одеський адвокат Лариса Короткова, яка ось уже котрий місяць прагне домогтися виплати страховки сім'ям 12-ти українських моряків, що майже рік тому загинули в Чорному морі разом з теплоходом «Сімба-1». Про ту трагедію ми вже писали. Тепер ідеться про трагедію дітей, що залишилися без батьків, жінок, що стали вдовами. Тобто сімей, які, втративши годувальника, опинилися у жорстокій матеріальній скруті. Ще в січнілютому 1996 року їм було сплачено останню в житті отих моряків-«підфлажників» зарплату за грудень місяць попереднього року (по 250-300 доларів). Відтоді не одержали вони більше ані копійки. Хоча після зникнення судна їх заспокоювали: мине ось півроку, щоб можна було визнати безвісти (ні самого судна, ні тіл моряків, окрім одного, не виявили ж) пропалими, - отоді й одержите страховку: по кілька десятків тисяч доларів на кожну сім'ю.

Тепер ось замість грошей — отака відповідь. Що ж, звернулися, за порадою, й до судновласника, тобто турецької фірми «Сімба-шипінг енд трейдінг». А звідти: коштів на те не маємо, відчепіться. Варто було б, очевидно, з судновласником судитися. Та, по-перше, де взяти грошей, щоб найняти недешевих турецьких адвокатів, сплатити судові витрати? По-друге, Україна не має з Туреччиною угоди щодо взаємного виконання судових рішень. Потрапили, одне слово, згорьовані люди до зачарованого кола безвиході. Й до цього, власне, йшлося, коли українських моряків найняли на латанеперелатане судно «Сімба-1». Міркуйте самі: у турецької фірми отой старенький теплохід типу «ріка-море» був, як тепер з'ясовується, одним-єдиним судном, яке вона нещадно експлуатувала, застрахувавши в англійській фірмі досить сумнівної репутації: на час того трагічного рейсу з 1800 тоннами металу на борту теплохід був в оперативному управлінні турецької компанії «Кнідос»; зареєстрували судно на Мальті, під її прапором воно ходило й приписане було до мальтійського порту Валента. А екіпаж з 12 моряківукраїнців для «Сімби» поставила, уклавши відповідні контракти (причому — за законодавством Великобританії), ліцензована крюїнгова компанія «Євромарки сервіс», зареєстрована в Одесі. Спробуйте тепер знайти серед них крайнього. Всі відкараскуються і від трагічної загибелі судна з усіма членами екіпажу, і від обов'язків хоч якось допомогти сім'ям загиблих у їх скруті.

Ті, хто наймає українських моряків на іноземні судна, а це кілька десятків морських крюїнгових агентств, щойно йдеться про сумну долю екіпажу «Сімби1», а тепер — і їхніх сімей, одностайно твердять: нетиповий випадок! Але ж як тоді бути з даними Міжнародної федерації профспілок транспорту (ITF)? Саме вона засвідчує, що 88 відсотків суден, що плавають під «зручними» прапорами, не відповідають нормам безпеки, на більшості з них не виконують закони про працю, вкрай низька заробітна плата. Саме на отаких суднах здебільшого і працюють понад 20 тисяч українських моряків – «підфлажників» (цифра досить умовна і, цілком імовірно, занижена, адже фірми-наймачі не афішують кількості направлених ними на застарілі й фізично зношені судна). Отож, «нетиповий випадок», може бути, не поодинокий і, не доведи Господи, не останній.

Так, це сумні прикмети сьогодення: в українських пароплавствах, інших зв'язаних з морськими перевезеннями компаніях з'явилася, поперше, надлишкова робоча сила: по-друге, навіть потрібні їм спеціалісти нерідко йдуть звідти на іноземні судна через мізерну, до того ж виплачувану нерегулярно, заробітну плату. Та не тайна й інше: соціальна захищеність «підфлажників», членів їхніх сімей здебільшого вкрай незадовільна. Мало того, що вони, виконуючи ідентичну з моряками-іноземцями роботу, одержують у кілька разів нижчу від них зарплату, є ще чимало й інших невідрегульованих проблем, що ставлять наших співвітчизників, бува, у немалу скруту. Йдеться про обчислювання робочого стажу, нарахування пенсій, надання лікарняних листів, лікування, вчасність відпусток, матеріальну допомогу в разі каліцтва, ту саму виплату страхових коштів сім'ям у разі загибелі годувальника тощо.

Останнім часом деякі з цих питань прагнуть якось мірою розв'язати. Зокрема, Федерація морських профспілок України нещодавно стала членом ITF, що дає змогу відчутніше впливати і на крюїнгові агентства, що вербують моряків-«підфлажників», і на судноплавні компанії. У перспективі федерація планує створити спеціалізований пенсійний фонд, щоб забезпечити морякам, які пропрацювали 15-20 років під чужим прапором, вихід на пенсію з відносно надійним грошовим забезпеченням. Та й серед крюїнгових агентств дедалі більшає таких, що прагнуть діяти за правилами, сповідуваними в цивілізованому діловому світі. Але ж, ніде правди діти, є ще й такі МКА, яким лиш би зірвати якомога більший куш, вони воліють діяти майже підпільно — без ліцензій, прямо з сумнівними судновласниками, обминаючи профспілки. І фахівці, завербовані ними на судна-«підфлажники», перебувають там на становищі напівраба: змушені виконувати не обумовлені угодами роботи, подовгу не одержують зарплати, після закінчення терміну найму не можуть покинути судна, їм навіть на дорогу додому, бува, коштів не дають...

Отож, симптом «Сімби», екіпаж якої лежить десь на дні морському, й надалі нависає над багатьма нашими співвітчизниками — моряками, членами їхніх сімей. Сумний симптом, усунути який може тільки держава, чиїми громадянами всі ми є.

Одеса.

Хто на роботу –

Микола ГОРВАТ, журналіст

Мій давній приятель та однокласник Василь ось уже третій рік регулярно виїжджає на заробіток до Чехії. Вдома працював висококласним наладчиком телепристроїв. Але рідний завод, якому віддано кращі роки життя (від закладання першої цеглини) нині ледь животіє. Більшість трудівників — у вимушених відпустках, а сім'ю годувати якось треба. Для тисяч закарпатців один з виходів не прирікти близьких на бідування – пошук роботи за кордоном. Подався і Василь.

Українсько-словацький та словацько-чеський кордони перетнули без особливих проблем. Уже на митниці лунала команда: «Хто на роботу — праворуч, інші ліворуч». Торби остарбайтерів, як правило, навіть не оглядають.

—Якщо тебе ще вдома не «завербував» посередник, – розповідав Василь, — то дорога більшості так званих нелегалів пролягає до центрального входу Празького виставкового павільйону. Це — своєрідна біржа праці, де українці стають дешевою робочою силою. Чехи охоче наймають нас, адже, крім того, що ми чудові будівельники, без нарікань виконуємо і щонайважчі та брудні роботи: риємо канали, прибираємо будівельні лишки, сміття, чистимо каналізацію тощо. Працюємо по 12 годин на добу, без вихідних. Адже оплата — погодинна: 30—35 крон. Харчування — за власний рахунок. Жили або в недобудованих приміщеннях замовника, або в бараках-гуртожитках.

—Хто в основному в армії найманців?

—Люди найрізноманітніших професій: колишні інженери, конструктори, висококваліфіковані електронники, працівники сфери побуту та громадського харчування, навіть учителі та журналісти і, звичайно, фахівці-будівельники. Усім їм сьогодні в рідній державі не створено елементарних умов для застосування своїх розумових і фізичних здібностей. От і доводиться принижуватися в чужій країні.

—Це означає, що у вас немає жодних гарантій соціального і правового характеру?

—Цілком правильно. Адже переважна більшість українців працює в Чехії нелегально, через індивідуальних посередників або з «допомогою» сумнівних фірм, так званих «білих кобил», що передають найманців чеським роботодавцям. Від цього «сприячі» мають неабиякий зиск: я заробляю 30—35 крон на годину, посередник або фірма одержує стільки ж.

—Яке ставлення до остарбайтерів-українців з боку офіційної влади та чеських громадян?

—Різне. Поліція час від часу влаштовує облави на наших лю-

Ліна КУЩ, «Голос України»

Ростов сльозам не вірить

ЙОГО знайшли у придорожній канаві на околиці Москви. Судмедексперт визначив, що смерть настала, як мінімум, два дні тому внаслідок численних побоїв. Документів при ньому не було, і до моргу тіло відправили просто під номером...

До свого 30-річчя Віктор не дожив кілька тижнів. Податися до білокам'яної на заробітки спонукав приклад приятелів, які за місяць «вкалування» на будівництві метрополітену привозили по чотириста-п'ятсот доларів «чистими». Це втричі більше, ніж Віктор врядигоди отримував на рідній шахті, де працював прохідником. Повертатися зі зміни, зустрічати вдома запитальні погляди дружини і двох маленьких дочок ставало дедалі важче.

Або позичити грошей на дорогу і проживання, довелося обійти родичів і знайомих. Перша звістка надійшла до провінційного шахтарського селища через кілька днів після від'їзду Віктора. Зателефонував, що на роботу влаштувався, що працюють по дванадцять годин, сплять у спортзалі якоїсь школи, де матраци кинуто просто на підлогу... Втім, не в санаторій їхав — тож до незручностей був готовий.

Коли одного вечора Віктор не повернувся ночувати, його приятелі, здається, цим не дуже переймалися — мовляв, людина доросла. Щоправда, коли він не з'явився на роботу, суворий метробудівський майстер розлючено погрожував, що більше не візьме жодного «хохла». Та куди він дінеться — візьме. Адже де ще знайдеш кваліфікованих прохідників, спроможних працювати дві зміни підряд і за платню удвічі нижчу, ніж у «легалів», не вимагаючи ані лікарняних, ані відпусток влітку, ані гарячої води в бані, ані місця в гуртожитку?

На сполох забила дружина Тетяна. Звісток із столиці не було, серце відчувало недобре. Обдзвонювала знайомих, розпитувала всіх, хто повертався з Москви. Тим часом напарники Віктора звернутися до міліції не наважувалися. По-перше, жили в столиці без відповідної реєстрації — а з цим у Москві суворо. По-друге, кому хочеться зайвих неприємностей — допитів, викликів до міліції.

Віктора упізнали через два тижні активних розшуків, до яких вдалася дружина. І відчула з гіркотою: допомоги тепер чекати нема звідки. Ні з шахти, де чоловік відпрацював сім років і де після звільнення на ньому поставили тавро заробітчанина. Ні зі швейного ательє, де до декретної відпустки працювала Тетяна і де від штату залишилася третина. Ні з державних органів, які вимагали стандартну довідку, аби видати допомогу на поховання. Нема довідки — нема допомоги.

Один із досвідчених гірників, якого я попросила поділитися думками з приводу «трудової міграції», був категоричним:

—Так і напишіть: нічого хорошого «там» на нас не чекає. Наші люди там — бидло.

За кілька років тоненький струмок українських шахтарів до Ростова, Шахт, Гукова перетворився на стрімку повноводну ріку. Працевлаштуванням гірників стала займатися навіть одна фірма, що взяла в оренду кілька лав у Ростовській області. Лав, зрозуміло, не найкращих і не найлегших. Ніяких письмових договорів і зобов'язань. Не хочеш — не їдь, бажаючих вистачить. І вистачає.

Умови прості і жорстокі: робота без вихідних, свят і нормованого робочого дня. Нічліг — просто в нарядній, харчування — чим доведеться. Точніше, на скільки вистачить домашніх припасів. Непередбачені обставини - хвороба, травма чи навіть смерть — за твій рахунок. Охорона праці така, що залишається сподіватися тільки на Бога. «Гвардія праці» перетворюється фактично на рабів. За скільки? За півтори-дві «тутешні» зарплати. Зате вчасно — якщо «хазяїн» не обдурить.

Сказати, що ставлення місцевих колег до «хохлоарбайтерів» (таке прізвисько дали нашим землякам) стримане, — нічого не сказати. Розборки, які далеко не завжди закінчуються лише синцями, відверті погрози — явище не таке вже й рідкісне. Наймаючи братів-слов'ян, дирекція шахти максимально полегшує собі життя: не треба рахуватися з профспілкою, думати про поліпшення умов праці, сплачувати податки, доплати за шкідливість, за надномову роботу, за розряд. Скаржитися наймані робітники не підуть: нікому.

Втім, є й інша категорія заробітчан. Торік до Ростова подався головний механік однієї з донецьких шахт. Світлу голову й золоті руки в Росії теж оцінили – нині наш земляк обіймає аналогічну посаду на вугільному підприємстві сусідньої держави. Має цілком пристойну зарплату, повагу і всі атрибути міцного соціального становища. Але, нагадаю, мова про спеціаліста найвищої кваліфікації.

Ще один «везунчик» — прохідник на кілька місяців подався до Сочі. Не на відпочинок: рідне шахтобудівельне управління уклало контракт із російським Міноборони на будівництво «генеральських» дач. Підземний цикл довірили донеччанам. Повернувшись додому, безпосередній учасник подій ще довго із захватом розповідав про внутрішнє планування й оздоблення «об'єктів». Та найбільшою втіхою було те, що російські військові слова дотримали і розрахувалися з шахтарями вчасно.

Але офіційним шляхом до Росії потрапляють одиниці. Адже закони сусідньої держави теж ставлять високі бар'єри на шляху іноземної робочої сили. Тому більшість гірників перетинає кордон, заздалегідь готуючись до безправного нелегального становища. Втім, чи дуже рахуються з їхніми правами тут, на рідних підприємствах? Тож хіба варто дивуватися, що наші земляки, аби пожити по-людськи, обирають... добровільне рабство?

Фото Валерія ІНЮТІНА.

Донецька область.

праворуч

дей. Затриманих без документів повертають додому без права відвідання Чехії протягом трьох років. Не з особливою приязню ставляться до заробітчан з України і громадяни колись дружньої держави. Серед них теж чимало безробітних — ми складаємо певну конкуренцію. Негативно підфарбовує наш імідж проникнення Чехії української мафії і не зовсім коректна поведінка окремих найманців у громадських місцях. Останніми місяцями чеська преса аж рясніла від заголовків на кшталт: «Троє українців обікрали магазин», «Українець зізнався у вбивстві двох чоловік», «Злодії з Україні вкрали автомобіль» тощо.

—Чи довго відірвані від сімей?

—Часом не бачимося півроку, або й більше. Все лягає на плечі дружин — турботи по господарству, догляд за дітьми. Особливо важко розлучатися з малечею — їй так потрібна батьківська увага. Та що вдієш — дивитися на голодних ще гірше.

Коментар

Сьогодні в Чехії — близько трьохсот тисяч заробітчан. Переважна більшість з них — нелегали, левову частку яких становлять українці, і насамперед вихідці із Закарпаття. Нещодавно між Україною та Чехією підписано протокол про взаємне працевлаштування громадян двох держав на 1997 рік. Перші паростки відповідного механізму з'явилися вже нинішнього року. Так, офіційним шляхом направляли на роботу до Чехії закарпатських швейників, їм гарантували певний соціальний та правовий захист.

—Ми не хотіли, щоб до нас приїжджали доценти з медичних інститутів і копали ями, — стверджує директор управління служб зайнятості Чехії Ян Каснар. — Нам потрібні справжні муляри.

З підписанням відповідного протоколу, можливо, так і буде. Згідно з угодою на 1997 рік в Чехії працюватимуть близько 60 тисяч чоловік з України. Роль посередника між трудівником та роботодавцем візьмуть на себе Центр зайнятості в Києві та його регіональні представництва. Послуги їх — безплатні. Отож з'явилася реальна можливість цивілізовано працевлаштуватися за кордоном. З виплатою соціального страхування, лікарняних, відпускних тощо. Хоча, переконаний, лобісти з обох боків гальмуватимуть цей процес: зникає реальна нажива. До того ж охочих трудитися в тій самій Чехії набагато більше, ніж 60 тисяч. Гадаю, варто паралельно створювати гідні наших людей робочі місця і в рідній державі.

Ужгород—Прага.

Олексій КАВУН, «Голос України»

Треба стати бароном Мюнхгаузеном

(Початок на 3-й стор.).

На перший погляд, зовсім мало винен господарству м'ясокомбінат — усього сім тисяч гривень. Але ж це -ще торішні борги, бо цього року не завезли туди жодної голови ВРХ. І взагалі, в тваринництві КСП має вузьку спеціалізацію — молочну. Маслозавод розраховується справно — в основному пальним. Але ж чи багато з того користі, якщо за нинішній рік не буде і півтори тисячі кілограмів молока від корови? Та інакше й бути не могло. Минулої зимівлі доводилося завозити з інших господарств навіть солому. Цієї зими череда забезпечена кормовими одиницями на третину від потреби. Щоб бути з кормами, треба мати добрива. Причому, саме ті, що їх диктує аналіз грунтів. Та де вони могли взятися, якщо рентабельність за минулий рік — мінус сорок чотири відсотки. Збиткове було і рослинництво, і тваринництво.

—Найгірше — падає дисципліна, — зізнається Л. Єфимчук. — Адже з 178 тисяч гривень нарахованої цього року зарплати не виплачено більше половини.

Господарство винне до того ж 262 тисячі гривень різних податків та обов'язкових платежів. І не скажеш, що тягнуть донизу борги споживачів продукції. Порівняно з цією сумою вони винні небагато — 74 тисячі гривень. Розраховуються хто цукром, хто ще чим. А господарству потрібні гроші...

У кожному районі, де більше, де менше, є КСП, котрі ще тримаються досить міцно. Але чимало керівників, як і Л. Єфимчук, уже не знають, де шукати рятівну соломинку, схопившись за яку, можна витягнути господарство з боргів. Так не тільки в Черняхівському районі. У Житомирському, приміром, собівартість виробництва центнера яловичини 284 гривні за середньої ціни реалізації 89 гривень, свинини, відповідно, 457 і 166 гривень. Молоко обходиться сьогодні 28 з половиною копійок за кілограм, а реалізовують по 18 копійок. Продукція стає дорожчою, бо виробництво її падає. А падає тому, що виробляти її невигідно.

Сплітається воєдино все — і економічні негаразди, і безгосподарність у самих КСП. Собівартість продукції у деяких з них досягає просто фантастичних сум. В одному господарстві центнер свинини обходиться в 140 гривень, в іншому — в 1236. Собівартість центнера яловичини в межах одного району коливається від 190 до 852 гривень.

Трясовина боргів засмоктує дедалі глибше. І не все спишеш на те, що не розраховуються переробники продукції. Господарства Житомирського району винні за одну лиш електроенергію більше, ніж винен їм м'ясокомбінат...

... А стосовно Троковичів, то засмутило не так те, що в господарства величезні борги, як зізнання його голови, що виходу з кризи він не бачить. А вихід неодмінно десь є.

Житомирська область.

Ворожіння у вечір під Водохреще

Господар витягне колосочок трави — матиме добрий урожай. Господиня—листочок: удадуться добрі полотна. Господар сідає з одного кінця столу за пирогами, а господиня — у протилежному. Господар, сховавшись за пирогами, питає господиню: «Чи бачиш мене?». Господиня відповідає: «Не бачу».

—Дай же, Боже, щоб і на той рік не бачила.

Це треба розуміти так: скирти будуть такі великі і стільки їх, що через них нікого й нічого не буде видно, – чаклування рясного врожаю, а отже, міцного фінансового становища родини.

Софія ШУМИК, журналіст

Усі до Європи. З різною швидкістю

Керівництво Європейського Союзу вже котрий місяць ламає голову над проблемою подолання кризи, що виникла через розбіжності у поглядах членів ЄС щодо шляхів та темпів інтеграції. Каталізатором прихованого конфлікту стали дискусії навколо питання введення єдиної європейської валюти. На думку лідерів ЄС, час покласти край суперечкам. Тому основними напрямками роботи ЄС на перше півріччя 1997 року будуть: пошук шляхів реформування союзу та підготовка міжурядової конференції на найвищому рівні, де плановано підписати угоду щодо майбутнього ЄС.

До речі, те, що відбувається в ЄС, не може не хвилювати країни Центральної та Східної Європи, які поки що не його члени, однак хочуть ними бути. Адже що повільніше влагоджуватимуться розбіжності, то довше тупцюватимуть претенденти перед зачиненими дверима союзу, який не захоче брати на себе ще один головний біль, доки не розв'яже внутрішні проблеми, зокрема не узгодить принципи економічного і валютного союзу.

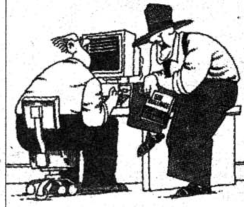
Ідея реформування ЄС на основі поділу його членів на дві групи, залежно від темпів їх подальшої інтеграції, виникла вже давно. І якщо Лондон сприйняв цю думку з відразою, то Португалія розробила на її основі план створення «більш гнучкої» структури організації, деталі якого поки що тримають у таємниці. Згідно з ним у ЄС має бути створена група країн, які швидко просуватимуться до створення «федеральної Європи» і група держав, які робитимуть наголос на «національних органах управління». На думку Віма Кока, прем'єр-міністра Нідерландів (ця держава нині головує у Раді союзу), створення в Європейському Союзі двох зон, що відрізнятимуться графіком введення інтеграційних законодавчих норм, дозволить не лише вийти з глухого кута, а й створити сприятливі умови для приєднання до ЄС нових членів.

Отож у недалекому майбутньому зміниться не лише структура ЄС, а й кількість його членів. Бо керівництво ЄС, схоже, не дасть новому планові зависнути в повітрі, оскільки вже найближчим часом розпочне конфіденційні консультації з членами союзу щодо нього. Це підтвердив на нещодавній прес-конференції голова Європейської комісії Жак Сантер, зауваживши, що лише успішне проведення зустрічі в верхах у червні в Амстердамі і досягнення домовленостей щодо внутрішніх реформ в ЄС може стати передумовою ефективного розширення союзу. Адже навіть нині в середині Євросоюзу існують труднощі під час прийняття рішень, а що буде, коли він розшириться до 25—27 членів?

Оксана РУДЮК, «Голос України»

Ах ти ж, бандит! Комп`ютерний...

У ВСЬОМУ світі прибічники моральності та правопорядку б'ють на сполох і мріють приборкати потік шкідливої інформації, яка заполонила канали найбільшої комп'ютерної мережі «Інтернет». Комп'ютерна злочинність стає причиною занепокоєння: адже, на думку американського сенатора Дейга, саме в ній — загроза безпеці не лише США, а й усього світу.

Міжнародна комп'ютерна інформаційна мережа «Інтернет» дедалі більше вабить до своїх «скарбів» не лише тих, хто прагне втамувати інформаційний голод новими знаннями та відомостями, а й тих, хто намагається нагріти руки на чужих банківських рахунках, «запустити порнуху», поділитися з іншими користувачами расистським сленгом чи вмінням «майструвати» вибуховий пристрій. Стурбована «гріхопадінням» «Інтернету», світова громадськість намагається віднайти способи, в які можна було б протистояти проникненню у мережу непристойностей та «не чистих на думки» людей.

На жаль, охорона моральності та порядку на інформаційних дорогах не під силу жодним правоохоронцям. Поки що немає ні ефективних технічних засобів, ні правових, які убезпечили б від комп'ютерних бешкетників та бандитів. Деякі фахівці-скептики вважають, що неможливо розробити ідеальні системи захисту таємної інформації чи перехоплення всіляких «неподобств». Уже розроблені програми утаємничення сповільнюють комп'ютерні операції. Їх використовують переважно установи, від яких залежить безпека країни.

Перші спроби напнути гамівну сорочку мали вигляд щонайменше наївний. Наприклад, пекінська влада зобов'язала своїх громадян виходити на інформаційні джерела «Інтернету» через «фільтри», які встановлюватиме міністерство телекомунікацій. Згідно з цим рішенням користувачі мусили зареєструватися у найближчому відділенні поліції.

Торік конгрес США прийняв закон про благопристойність у сфері телекомунікацій, згідно з яким відсіюватиметься всілякий мотлох, що засмічує кібернетичний простір. Спілка американських громадянських свобод відреагувала на нього мало не істерикою, трактуючи закон як наступ на свободу слова. До речі, це вже не перший протест проти намагання запровадити якісь обмеження в сфері телекомунікацій. Багато хто вважає, що такі спроби суперечать ідеї «Інтернету», яка передбачає глобальний демократизм у спілкуванні та доступі до інформації.

Крім проблеми визначення меж регулювання інформації, є ще одна: оскільки мережа охоплює вже понад 160 країн і в недалекому майбутньому збільшиться, важливо визначитися, хто матиме повноваження запроваджувати обмеження. Міжнародні організації? Всесвітній форум на кшталт ООН? Адже зависання в повітрі цього питання може розпалити «культурну війну», в якій кожна країна обстоюватиме свої моральні та подекуди релігійні цінності.

Розуміючи потребу покласти край тому хаосу, що панує в кіберпросторі, генеральний директор ЮНЕСКО Федеріко Майор пропонує провести міжнародну зустріч на найвищому рівні, щоб узгодити правила і навіть закони, якими можна було б керуватися, працюючи в мережі, і відповідно до них карати порушників. Але знову постає питання: як знайти щось універсальне для всіх, як написати такі закони, які сподобалися б і демократам-американцям, і консерваторам-арабам. Це питання так і залишається відкритим.

Україна поки що лише прорубує вікно в інтернаціональний інформаційний простір, тому їй, можливо, менше, ніж тим, хто там уже давно, доводиться розв`язувати питання безпеки на електронних магістралях. Однак рано чи пізно це станеться, тому вже нині важливо подбати про національну безпеку країни, якій через мережі можуть загрожувати комп'ютерні терористи та шпигуни.

Вікторія НЕСТЕРЕНКО, журналіст

Материнські почуття за державний рахунок

У ПОЛІТИЧНОМУ істеблішменті Німеччини давно вже вирують пристрасті навколо скандалу, який розпалила авторитетна газета «Більд», звинувативши голову бундестагу Ріту Зюсмут у зловживанні службовим становищем. Українським читачам буде цікаво дізнатися про подробиці справи, що стосується відомого політика, яка торік побувала у Києві.

Усе почалося з того, що «Більд» надрукувала список польотів (31 за останні три роки) Ріти Зюсмут на службових літаках до Швейцарії, де мешкає її донька. Як стверджує газета, його люб'язно погодилося надати командування спецпідрозділу німецьких ВПС. Згідно зі списком, керівник бундестагу навіть рідше відвідувала такі важливі для Німеччини країни, як Франція та Англія. «Швейцарія відіграє дедалі важливішу роль в Європі», — так прокоментував прес-відділ бундестагу часті візити свого шефа до цієї країни.

На думку агенції ІТАР-ТАКС, яка ретельно стежить за конфліктом, він набирає нових обертів — хоча б тому, що у «вогонь час від часу підкидають нових жарин». Публікація відновила в пам'яті багатьох неприємну для Ріти Зюсмут історію, коли у 1990 році її звинуватили у зловживанні «неслужбовими» поїздками на службових автомобілях.

Нині у місцевих спостерігачів виникають різні версії розвитку подій. Очевидно одне: Зюсмут поки що не має наміру залишати політичний олімп. Вона продовжує стверджувати, що на Зборах старійшин подасть звіт про польоти до Швейцарії. В дискусію щодо цього питання змушений був втрутитися навіть федеральний канцлер ФРН Гельмут Коль, аби розвіяти чутки, ніби провідні політики зацікавлені в тому, щоб «підмочити» репутацію голови бундестагу. На його думку, повідомлення газети не відповідають дійсності.

На бік голови бундестагу стали також кілька партій. На її підтримку виступило чимало політиків, котрі розцінили дії масмедіа як кампанію необгрунтованих випадів. Приміром, депутат бундестагу Фраймут Дуве вважає, що за такої навантаженості, яку мають провідні політики, державні справи і особисте життя можуть переплітатися.

Поки вирували пристрасті, Ріта Зюсмут добилася судового рішення, згідно з яким газеті «Більд» під загрозою штрафу на суму півмільйона марок забороняється звинувачувати її у зловживанні службовим становищем. Тим часом видавництво, де публікується газета, теж не гаяло часу і зуміло переконати суд у правдивості документа, що містить докази польотів.

Проте це ще не кінець історії. Естафету «Більд» підхопила інша газета — «Магдебургер фолькcштімме», яка стверджує, що нібито, окрім польотів до Швейцарії, голова бундестагу здійснила ще сім польотів до Нідерландів. Знову ж таки не з офіційною метою. Наприклад, у липні 1995 року пані Зюсмут літала до Роттердама, аби продовжити відпустку, пише газета. Свою сміливість заявляти про це видання пояснює наявністю документів спецпідрозділу німецьких ВПС, літаки якого «обслуговують» провідних політиків ФРН.

Костюм у стилі лицарського обладунку

Фантазія воістину не має кордонів. У цьому переконує «випускний вечір» у вроцлавській Академії красних мистецтв, на якому молоді польські дизайнери представили свої екзаменаційні колекції. Кажуть, що нове — це добре забуте старе. Напевно, цей костюм, що складається з кількох листів міді, мав би неабияку популярність у... середньовічних лицарів.

Фото Укрінформу.

Ворожіння у вечір під Водохреще

Дівчата виходять на вулицю і запитують першого перехожого, як його звати. Яке ім'я першого зустрічного, таке буде й у судженого.

Новий «маршрут» нацистського золота

Швейцарські банкіри та бізнесмени надають послуги ватажкам «третього рейху», переправляючи до Аргентини дипломатичною поштою нацистське золото. Такого висновку дійшов Всесвітній єврейський конгрес, штаб-квартира якого знаходиться в Нью-Йорку, повідомляє ІТАР-ТАКС.

Детальна інформація про це міститься у розсекреченому документі держдепартаменту США, який здійснював пошук загублених внесків жертв нацистських концтаборів у швейцарських банках. Як доказ у ньому подається записка американського консула в Австрії генерала Лоуренса Френка, датована 16 грудня 1946 року. В ній дипломат стверджує, що «капітали нацистів перевозяться в швейцарській дипломатичній пошті». В цій самій записці Лоуренс Френк висловлює припущення, що «швейцарські бізнесмени могли вступити в змову з нацистами для того, щоб допомогти перевезти їхні заощадження до країн Латинської Америки, у тому числі і в Аргентину». Американський дипломат не обмежується лише припущеннями. За його підрахунками, нацистсько-швейцарський тандем переправив за кордон золота на 20 мільйонів доларів, що в розрахунку на нинішні ціни становить від 250 до 300 мільйонів доларів.

Консул стверджує, що нацистські ватажки використовували не лише дипломатичні канали для переправлення грошей в інші країни. Так, улітку 1943 року Герінг доставив частину свого золота в Аргентину на підводному човні. А Геббельс поклав 1,3 мільйона доларів в аргентинський банк на чуже ім'я. В тому самому банку Ріббентроп відкрив рахунок на ім'я свого двоюрідного брата.

У своїй записці Лоуренс Френк критикує швейцарський уряд, який допустив такі неподобства, хоча й не відкидає, що «уряд міг нічого не знати про оборудки своїх банкірів-дипломатів з нацистами».

Людмила КОХАНЕЦЬ, Юрій ВЕНГЕРЕШ, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото), «Голос України»

На здоров'я, на літ много!

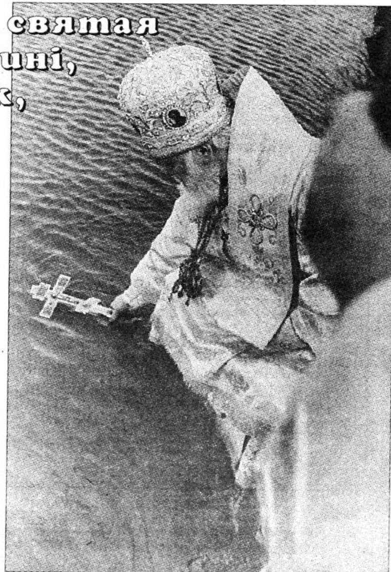

Най святиться, веселиться святая йорданська водиця, як нині, і в рік, і від року в рік, і на цілий вік. Дай, Боже!

(Початок на 1-й стор.)

За козацькою традицією парубки й молоді чоловіки, заломивши по-запорозьки сиві шапки, їхали до річки на конях. Нині заломити шапки також не проблема, але коні... Київські «козаки» на освячення дніпровської води в Гідропарку «осідлали», наприклад, вагони метро, що значно полегшило їм дорогу, але понизило до рівня «козачок», які «скачуть» на «Йордань» таким самим чином.

... Велике барвисте коло обступає льодяний хрест. Після недовгої відправи священик занурює у воду хрест, а хор голосно співає: «Во Йордані хрещуся Тобі, Господи...» В ополонку з освяченою водою опускають глечики, банки, пляшки... Найзагартованіші «змивають гріхи» моржуванням. До речі, про гріхи. 21 січня — Різдвяний день. Запам'ятайте третє уточнення — у Різдвяний день можна тільки пити горілку, а робота — гріх. Така ось традиція нелогічна. Але з цілющою водою ніхто не боїться ні лютих водосвятських морозів, ні підступних відлиг, ні давніх традицій. Святкуйте на здоров'я, на літ много.

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

Хто є хто,
або Чому їхня «физиономия не совсем точно воспроизводит общеславянские черты»

«РУССКИХ называли великороссами, а украинцев — малороссами. Здесь, похоже, допущена историческая несправедливость.
А. Панфилов, Белгородская обл.
Ничего уничижительного в слове «малоросс» нет. Из истории известно, что место массового переселения народов приобретало прежнее название, но с добавлением определений «большой», «великий». Правда, бывало это обычно в том случае, если численность населения на новом месте становилась больше, чем на исторической родине. Например, норманны, переселившиеся на английские острова, окрестили их Великобританией в отличие от Бретани (Нормандии) на севере Франции. То же произошло с регионом Московского княжества, куда из-за непрерывных набегов степных племен, а впоследствии татаро-монгольского нашествия, переместилась большая часть населения Киевской Руси и центр государственности. Так и получились Малороссия и Великороссия — названия, никоим образом не отражающие достоинства обоих народов».
«Аргументы и факты» № 49, декабрь 1996 г.

—Поздравляю вас, гражданин, соврамши, — казав один з булгаковських героїв у тих випадках, коли «глибина думки» сягала вершин невігластва. Вітаємо і ми з підкоренням "вершини" тих, хто видав на-гора своє «соврамши» допитливому читачеві. Тим часом з історії відомо не лише те, що ... відомо «Аргументам и фактам». Крім масових переселень народів, знала вона і приєднання нових територій до могутніх держав: та ж бо Київська Русь підкорила собі регіони, на яких потім постало Московське князівство. Врешті-решт, історія зберегла не тільки походження назви "Великобританія", а й поняття «великого» і «малого» Риму або «великої» і «малої» Греції, де визначення «малий» додавалось до автохтонної землі, тоді як «великий» окреслювало територію з підкореними регіонами. За аналогією, ці визначення могли стосуватися й власне Русі-України і приєднаних пізніше колоній. При цьому нічого «уничижительного» в слові «великорос» справді не бачимо: назва «никоим образом не отражает достоинства» російського народу.

Очевидно, мають проблеми «АиФ» і з історичними фактами, інакше не вдавалися б до аргументів, які можуть переконати тільки тих, хто ніколи не розгортав підручника: масове переселення народу з Київської Русі у північні регіони, пояснюють, відбулися «из-за непрерывных набегов степных племен, а впоследствии татаро-монгольского нашествия». Виходить, навала північні землі оминула? «Незважаючи на все, на весь жах татарського панування, воно було все ж таки менше, порівнюючи з «ігом», у якому перебували московські князівства», — стверджував Михайло Грушевський. З цим погоджувалися й інші історики, не лише українські. Очевидець тих подій — посол папи Інокентія IV Плано Карпіні також залишив свідчення, які спростовують версію про цілковите спустошення татарами Київської землі. Крім того, битва на Синіх Водах, у якій українсько-литовські війська розбили татар і визволили українські землі, відбулася 1363 року, а московські князівства перебували під татарською п'ятою аж до 1480 року. Спустошливі набіги ординців сіяли смерть і розруху серед тутешнього люду, а місцеві князі в боротьбі за ласку азійських вельмож, за даровані ярлики втрачали честь і гідність. Куди ж нашим предкам було втікати? Чи, може, за логікою «АиФ», руське населення тікало не від татар, а до татар?

Чого тільки не намудруєш, якщо хочеш трактувати історію по-московськи. Питання про походження великоі малоросів не таке безневинне, як може видатися читачам. Московський історик Погодін, великий «спец» у жанрі «соврамши», вже колись «просвітив» допитливих: згідно з його теорією, татаро-монгольська навала зовсім спустошила Придніпровську Русь, рештки населення, втрятувавшися від смерті, подалися на північ, а на спорожнілі землі прийшли колоністи з Карпат, з Галицької Русі: вони й принесли з собою на Південну Русь «малорусский язык и тип». А отже, той народ, який жив доти у Придніпров'ї і творив київську історію, а після монгольської навали переселився на Північ, — і був народом великоросів. Зрозуміли суть "безневинного" питання? «Великий історик» не дуже переймався тим, що його «теорія» суперечила фактам, що «малорусский язык и тип» на нашій землі зафіксовано в домонгольських пам'ятках... Та багато чому вона суперечить, але як і для сучасного московського видання, логіка нічого не важить, коли треба творити світогляд — імперський світогляд. До речі, знаменитий північнокавказький бард, співець нинішньої визвольної боротьби чеченського народу Імам Алімсултанов залишив промовисті слова:

«Запомни навек, человеческий род, империи временны — вечен народ, забыв свой урок под татарской пятой, Россия сочла себя вечной страной... Былое империи — пройденный путь, ни танкам, ни бомбам его не вернуть... »

І, додамо, історичними інсинуаціями також.

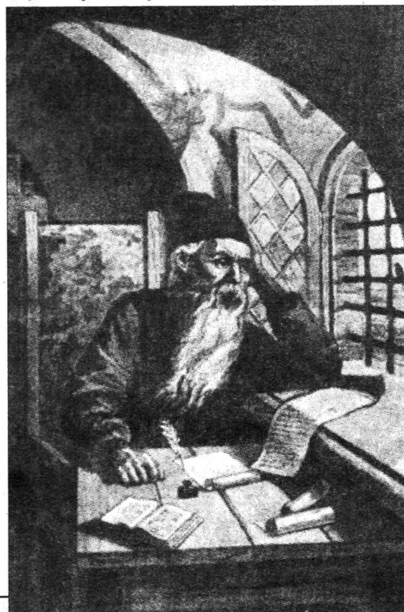
Як відомо з історії, підвалини нинішньої Росії «закладено на базі не те що не українського, а навіть не слов'янського народу: нова державна організація поволі почала перебирати керівну роль в історії України, її спадщину і навіть ім'я Русі, хоча жодних прав на цю спадщину не мала». Ми припускаємо, що твердження українських учених про походження великоросів можуть також піддаватися сумніву. Тому пошукаємо аргументи і факти в авторитетному джерелі, не «замуленому» проукраїнськими симпатіями. Пропонуємо уривки з праці великого російського історика В. Ключевського. Читайте, робіть висновки, думайте. А то завтра вас знову оголосять зайдами — і попросять з «исконно русской территории».

Василий КЛЮЧЕВСКИЙ

Из статьи «Этнографические следствия русской колонизации Верхнего Поволжья... Влияние природы Верхнего Поволжья на народное хозяйство Великороссии и на племенной характер великоросса»

Обращаясь к изучению происхождения великорусского племени, необходимо наперед отчетливо уяснить себе сущность вопроса, к решению которого приступаем. Без сомнения, и до XIII в. существовали некоторые местные бытовые особенности, сложившиеся под влиянием областного деления Русской земли и даже, может быть, унаследованные от более древнего племенного быта полян, древлян и пр. Но они стерлись от времени и переселений или залегли в складе народного быта на такой глубине, до которой трудно проникнуть историческому наблюдению. Я разумею не эти древние племенные или областные особенности, а распадение народности на две новые ветви, начавшееся приблизительно с XIII в., когда население центральной среднеднепровской полосы, служившее основой первоначальной русской народности, разошлось в противоположные стороны, когда обе разошедшиеся ветви потеряли свой связующий и обобщающий центр, каким был Киев, стали под действие новых и различных условий и перестали жить общей жизнью. Великорусское племя вышло не из продолжавшегося развития этих старых областных особенностей, а было делом новых разнообразных влияний, начавших действовать после этого разрыва народности, притом в краю, который лежал вне старой коренной Руси и в XII в. был более инородческим, чем русским краем. Условия, под действие которых колонизация ставила русских переселенцев в области средней Оки и верхней Волги, были двоякие: этнографические, вызванные к действию встречей русских переселенцев с инородцами в междуречье Оки—Волги, и географические, в которых сказалось действие природы края, где произошла эта встреча. Так в образовании великорусского племени совместно действовали два фактора: племенная смесь и природа страны.

Инородцы окско-волжского междуречья. Инородцы, с которыми встретились в междуречье русские пе-

Станіслав РЕП'ЯХ

Плакатися нам не личить

Чернігівець Станіслав Реп'ях, шукач і працелюб, має право сказати, що протоптав у літературі свою стежку. Автор понад 25 книг поезій, нарисів, есе, перекладів; він удостоєний кількох літературних премій. Останню з яких — міжнародну українську імені Григорія Сковороди — одержав нещодавно.

У своїх творах Станіслав Реп'ях передовсім слугує сучасності, нашому Дню. І навіть у циклах про давнину, таких, наприклад, як «Силуети пращурів», яскраво звучать ритми сьогодення. За будь-якої погоди він працював і працює в ім'я України, її минулого, нинішнього і майбутнього. Оптимізм, притаманний його світобаченню, його натурі, сприймається нині як легковажність, але те, що віра в Україну ожила, набрала конкретики і реалій у державності, посвідчує правильність позицій художника. Коли тобі боляче, не завжди потрібно кричати і битися об землю. Куди розумніше зібрати в кулак всі зусилля і, зціпивши зуби, часто прикривши їх усмішкою, йти до своєї мети. Весь сенс життя у цій ході. Мета, як обрій, тікає від людей. Але прагнути її, зберігаючи при цьому чесність і порядність, — обов'язок кожного.

Поетичні твори С. Реп'яха різні за характером, за побудовою метафоричних рядів. Смуток у них чергується з радістю, відчай з надією. Іноді вони маніть приховане дно, іноді нарочито оголені, гостро публіцистичні. Слово поета мелодійне. Не випадково на його вірші композитори Б. Буєвський, О. Білаш, О. Красотов, О. Яковчук, М. Збарацький та інші створили десятки пісень, романсів.

Гадаю, що зустріч читачів «Голосу України» з моїм земляком не залишить їх байдужими.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Російському братові

Я не раз говорив тобі, брате,
Хоч сьогодні, нарешті, почуй:
Не потрібно мене рятувати,
Сам себе від біди порятуй!
Не потрібно в березові ситці

Наряджати увесь білий світ —
У всевишнього слід допроситься,
Щоб знешкодив жахний динаміт
Під тобою... Щоб знищив навіки
Шнур бікфордів у тебе в ногах...
Щоб знайшов зачаровані ліки
Від величчя, що сіє лиш страх,
Від тяжкого твого месіанства,
Що в рамена уїлося нам.
Досить вже і брехні й ошуканства,
Що довір'я розхитують храм.
Хай засяє народові Праця,
Тільки Праця вимощує путь.
Справді — мало великим зваться,
Справді — треба великим буть!

Застороги оці полум'яні
Пророкав Симоненко Василь,
Та не слухали сонні і п'яні.
Що їм правда, страждання чи біль?
Лиш гребли і тягнули під себе...
Ти ж, як завжди, безжурно радів...
І твоє закіптюжили небо
Міріади чужинських синів.
Рюрик спершу стояв на вершині,
А пізніш — полукровок Петро,
Потім кланявся ти Катерині,
Водрузив Джугашвілі на трон.
І «хохли» у Кремлі раювали,
Запродавши тебе і мене.
Чом же в шані такій чино драли?

Що ти, брате мій, сієш — оте й жнеш!
Милі серцю твоєму чеченці,
Латиші, що забули свій рід,
Милі серцю усі відщепенці,
Що згромадились дружно в синкліт.
То ж вони тебе точать, мов шашіль
Точить дерево дуже й міцне.
Тож вони у зловісному ражі
Виплітають сильце дротяне.
Відпусти їх усіх з поцілунком!
З Богом їх відпусти у світи!
Зблисне ери нової вістунка,
Буде славна Росія цвісти!
І розправ свої зморені плечі,
І чепіги у руки візьми...
І забудеш гучні колотнечі,
І в добрі заживеш між людьми.
У добрі... В тебе ж серденько добре.
Доброти в нім — на довгі віки...
Ти яви своє серце хоробре
І пудові сховай кулаки!
Якщо в чомусь і буде сутужно,
Хтось захоче штовхнути у лжу,
Я подам тобі руку, мій друже!
Брате мій, я тобі поможу!

1991 р.

Скарга шиї, що звільнилася від хомута

Здавалося, нарешті...
Здавалося, о щастя!
Не стало хомута!
Тепер, такій горластій,
Мені зажити вдасться.
Та жаль... Я вже не та...
Я звикла нагинатись,
я звикла нахилятись,
мені не по собі...
І хто тепер підкаже
без ражу й камуфляжу,
чи дякувать судьбі?
Не дам нічому ради...
Нема у цім бравади,
що легко мені так...
Та у задумі віщій
запитую: навіщо
мені такий дурняк?
Навіщо переміни?
Крутіж і мотанина?
Базар! Пожар! Кошмар!
Чи я, бува, не всохну

реселенцы, были финские племена. Финны, по нашей летописи, являются соседями восточных славян с тех самых пор, как последние начали расселяться по нашей равнине. Финские племена водворялись среди лесов и болот центральной и северной России еще в то время, когда здесь не заметно никаких следов присутствия славян.

В области Оки и Верхней Волги в XI—XII вв. жили три финские племени: мурома, меря и весь. Начальная киевская летопись довольно точно обозначает места жительства этих племен: она знает мурому на нижней Оке, мерю по озерам Переяславскому и Ростовскому, весь в области Белоозера. Ныне в центральной Великороссии нет уже живых остатков этих племен; но они оставили по себе память в ее географической номенклатуре. На обширном пространстве от Оки до Белого моря мы встречаем тысячи нерусских названий городов, сел, рек и урочищ. Прислушиваясь к этим названиям, легко заметить, что они взяты из какого-то одного лексикона, что некогда на всем этом пространстве звучал один язык, которому принадлежали эти названия, и что он родня тем наречиям, на которых говорят туземное население нынешней Финляндии и финские инородцы среднего Поволжья, мордва, черемисы. Так и на этом пространстве и в восточной полосе Европейской России встречаем множество рек, названия которых оканчивается на ва: Протва, Москва, Сылва, Косва и т. д. У одной Камы можно насчитать до 20 притоков, названия которых имеют такое окончание. Va по—фински значит вода.

Итак, русские переселенцы, направлявшиеся в Ростовский край, встречались с финскими туземцами в самом центре нынешней Великороссии.

Встреча Руси и Чуди. Как они встретились и как одна сторона подействовала на другую? Вообще говоря, встреча эта имела мирный характер. Ни в письменных памятниках, ни в народных преданиях великороссов не уцелело воспоминаний об упорной и повсеместной борьбе пришельцев с туземцами. Самый характер финнов содействовал такому мирному сближению обеих сторон. Финны при первом своем появлении в европейской историографии отмечены были одной характерной чертой — миролюбием, даже робостью, забитостью. Тацит в своей Германии говорит о финнах, что это удивительно дикое и бедное племя, не знающее ни домов, ни оружия. Иорнанд называет финнов самым кротким племенем из всех обитателей европейского севера. То же впечатление мирного и уступчивого племени финны произвели и на русских. Древняя Русь все мелкие финские племена объединила под одним общим названием Чуди. Русские, встретившись с финскими обитателями нашей равнины, кажется, сразу почувствовали свое превосходство над ними. На это указывает ирония, которая звучит в русских словах, производных от коренного Чудь, —чудить, чудно, чудак и т. п. Судьба финнов на европейской почве служит оправданием этого впечатления. Некогда финские племена были распространены далеко южнее линии рек Москвы и Оки, —там, где не находим их следов впоследствии. Но народные потоки, проносившиеся по южной Руси, отбрасывали это племя все далее к северу; оно все более отступало и, отступая, постепенно исчезало, сливаясь с более сильными соседями. Процесс этого исчезновения продолжается и до сих пор. И сами колонисты не вызывали туземцев на борьбу. Они принадлежали в большинстве к мирному сельскому населению, уходившему из юго-западной Руси от тамошних невзгод и искавшему среди лесов Севера не добычи, а безопасных мест для хлебопашества и промыслов.

Финские черты. Вопрос взаимодействия руси и чуди о том, как оба племени, встретившись, подействовали друг на друга, что одно племя заимствовало у другого и что передало другому, принадлежит к числу любопытных и трудных вопросов нашей истории. Но так как этот процесс окончился поглощением одного из встретившихся племен другим, именно поглощением чуди русью, то для нас важна лишь одна сторона этого взаимодействия, т. е. влияние финнов на пришлую русь. В этом влиянии этнографический узел вопроса о происхождении великорусского племени, образовавшегося из смеси элементов славянского и финского с преобладанием первого. Это влияние проникало в русскую среду двумя путями: 1) пришлая русь, селясь среди туземной чуди, неизбежно должна была путем общения, соседства кое-что заимствовать из ее быта; 2) чудь, постепенно русея, всею своею массою, со всеми своими антропологическими и этнографическими особенностями, со своим обличьем, языком, обычаями и верованиями входила в состав русской народности. Тем и другим путем в русскую среду проникло немало физических и нравственных особенностей, унаследованных от растворившихся в ней финнов.

Тип I. Надобно допустить некоторое участие финского племени в образовании антропологического типа великоросса. Наша великорусская физиономия не совсем точно воспроизводит общеславянские черты. Другие славяне, признавая в ней эти черты, однако замечают и некоторую стороннюю примесь: именно, скулистость великоросса, преобладание смуглого цвета лица и волос и особенно типический великорусский нос, покоящийся на широком основании, с большой вероятностью ставят на счет финского влияния.

Говор II. То же влияние, кажется, было небезучастно и в изменении древнерусского говора. В говоре древней Киевской Руси заметны три особенности: 1) она говорила на о, окала; 2) звуки ц и ч мешались, замещали друг друга; 3) в сочетании гласных и согласных соблюдалась известная фонетическая гармония: звуки согласные гортанные г, к и х сочетались с твердыми гласными а, о, ы, у, э и с полугласным ъ, а зубные или свистящие з, с и ц, и небные или шипящие ж, ч и ш — с мягкими гласными я, е, и, ю и с полугласным ь; сюда же можно отнести и мягкое окончание глаголов в 3-м лице обоих чисел (пишеть, имуть). Следы этих особенностей находим в остатках древней письменности XII и XIII вв. В иностранных словах при переходе их в русский язык неударяемые звуки а и е заменялись звуком о: Торвард — Трувор, Елена — Олена. Киевская Русь сочетала гортанное к с твердым ы, а зубное ц или небное ч — с мягким и или ь: она говорила Кыев, а не Киев, как говорим мы вопреки правилам древней русской фонетики, требовавшей, чтобы к при встрече с и перезвуковывалось в ц или ч.

Значит, некогда по всему греко-варяжскому пути звучал один говор, некоторые особенности коего до сих пор уцелели в говоре новгородском.

Московское наречие, усвоенное образованным русским обществом, как образцовое, некоторыми чертами еще далее отступило от говора древней Киевской Руси: гаварить по-масковски значит едва ли еще не более нарушать правила древнерусской фонетики, чем нарушает их владимирец или ярославец. Московский говор —сравнительно позднейший, хотя его признаки появляются в памятниках довольно рано, в первой половине XIV в., в одно время с первыми политическими успехами Москвы.

Таким образом, говоры великорусского наречия сложились путем постепенной порчи первоначального русского говора. Образование говоров и наречий — это звуковая, вокальная летопись народных передвижений и местных группировок населения. Древняя фонетика Киевской Руси особенно заметно изменялась в северо-восточном направлении, т. е. в направлении русской колонизации, образовавшей великорусское племя слиянием русского населения с финским. Это наводит на предположение о связи обоих процессов. Даль допускал мысль, что акающие говоры Великороссии образовались при обрусении чудских племен. Восточные инородцы, русея, вообще переиначивали усвояемый язык, портили его фонетику, переполняя ее твердыми гласными и неблагозвучными сочетаниями гласных с согласными.

Древнерусский говор в наибольшей чистоте сохранился в наречии новгородском; в говоре владимирском мы видим первый момент порчи русского языка под финским влиянием, а говор московский представляет дальнейший момент этой порчи.

Поверья III. Несколько отчетливее выступает в памятниках и преданиях взаимное отношение обоих встретившихся племен в области поверий. Здесь замечаем следы живого обмена, особенно с финской стороны. Народные обычаи и поверья великороссов доселе хранят явственные признаки финского влияния.

Бытовая ассимиляция. Но христианство, как его воспринимала от руси чудь, не вырывало с корнем чудских языческих поверий: народные христианские верования, не вытесняя языческих, строились над ними, образуя верхний слой религиозных представлений, ложившийся на языческую основу. Для мешавшегося русско-чудского населения христианство и язычество —не противоположные, одна другую отрицающие религии, а только восполняющие друг друга части одной и той же веры, относящиеся к различным порядкам жизни, к двум мирам, одна — к миру горнему, небесному, другая — к преисподней, к «бездне».

Выводы. Так мы ответили на вопрос, как встретились и подействовали друг на друга русские пришельцы и финские туземцы в области верхней Волги. Из этой встречи не вышло упорной борьбы ни племенной, ни социальной, ни даже религиозной: она не повела к развитию резкого антагонизма или контраста ни политического, ни этнографического, ни нравственно-религиозного, какой обыкновенно развивается из завоевания. Из этой встречи вышла тройная смесь: 1) религиозная, которая легла в основание мифологического миросозерцания великороссов; 2) племенная, из которой выработался антропологический тип великоросса, и 3) социальная, которая в составе верхневолжского населения дала решительный перевес сельским классам.

... Поговорка «Русский человек задним умом крепок» вполне принадлежит великороссу. Но задний ум не то же, что задняя мысль. Своей привычкой колебаться и лавировать между неровностями пути и случайностями жизни великоросс часто производит впечатление непрямоты, неискренности. Великоросс часто думает надвое, и это кажется двоедушием. Он всегда идет к прямой цели, хотя часто и недостаточно обдуманной, но идет, оглядываясь по сторонам, и потому походка его кажется уклончивой и колеблющейся. Ведь «лбом стены не прошибешь», и «только вороны прямо летают», говорят великорусские пословицы. Природа и судьба вели великоросса так, что приучили его выходить на прямую дорогу окольными путями.

Василь Йосипович Ключевський (1841—1911), уродженець Пензенської губернії, син священика і доньки протоєрея, автор п'ятитомного курсу російської історії і десятків інших наукових праць з історії Росії, професор Московського університету і Московської духовної академії, посідає почесне місце в нечисленному першому ряді діячів історичної думки Росії. Робота, що цитується, опублікована в збірнику: В. О. Ключевский, Исторические портреты, Москва, видавництво «Правда», 1990 р.

і від журби не охну,
свій втративши тягар?
Я ж не якесь ледащо,
я дужа і міцна ще,
я витримаю все...
Рубці мої рожеві,
бородавки крицеві
потилиця несе.
Волосся, наче дратва,
дала немарно клятву
служити вірно я...
Але хомут забрали,
обітницю зламали,
тепер і я не я,
і хата не моя!
Тепер лиш розігнуся.
від болю аж
скривлюся,
страждаю день
при дні.
У кожного питаю,
але ніхто не знає,
навіщо це мені?..
Навіщо це мені!..

1987 р.

Кожному батькові, матері кожній

Схаменітеся, тату і мамо!
Попереду провалля без дна:
дитинча, що крокує за вами,
української мови не зна.
Тої мови, з якої в колисці
пісню й казку ви брали
в серця...
А тепер, мов красуню
в намисті,
ми на страту ведем
з-під вінця.
Та невже ж нашу мову
чудесну
ми на лінощі зможем
змінять?
«Розпрягайте» й
«Поїхав за Десну»
не зуміє онук заспівать?
Як безбатченки й хитрі лакеї,
переступимо чорну межу?
Ті, що мови не люблять своєї,
не полюблять ніколи чужу!
У стремлінні до влади
й кар'єри
губим небо, ясне, голубе,
землю, воду...
Тож ставмо бар'єри,
а то знищимо зовсім себе!
Світ увесь крізь тайфуни
й цунамі
до рятунку шука свою путь...
Сором буде, як нас дикунами,
самогубцями люди назвуть.
Тату й мамо!
Ідіть, не вагайтесь
на сіяння святої мети,
і у мудрих людей научайтесь
рідну мову свою берегти!

1989 р.

* * *

Розгребе ще
невблаганний час
кожну ниву чесними
грабельцями,
мудрі ще подякують не раз
Кравчуку, Шушкевичу і
Єльцину.
Що б не сталось,
не стряслось в житті —
рідна хата завше була суща...
Кожен йде по обраній путі,
всім нам світить
Біловезька Пуща...

1994 р.

* * *

Здається, разом вчора мріяли,
Здається, думали водне.
Одним аршином щастя
міряли,
Гнуздали норовистий день.
До схід зірниці срібнокосої
Блукали в мареві пшениць,
Додому вдосвіта приносили
Надію в полум'ї зіниць.
Та з кросен-літ години
човники
Пускала доля під укіс...
Багато нас пішло в
чиновники
І дуже мало — в диваки...

1967-68 рр.

* * *

Хоч зорі на небі —
Дивлюся на тебе,
В полоні кохання бреду...
Нащо мені небо?
Нащо мені зорі?
Я зірку
за руку веду!

1957 р.

Ворожіння у вечір під Водохреще

Дівчата кладуть під голови умовні символічні речі: сушену квітку, квасолину, кусник хліба, стрічку, різні листочки, колосок, обручку й т. д. Що з цих речей присниться — збудеться в житті дівчини. Квітка означає радісне життя, одруження; сіно — сухоти; колосок хліба — урожай, суджений буде добрим господарем; хліб — достаток; квасолина — прибуток, горох — спритність і вправність.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Ворожіння на «Руті»

***У** РОЗПАЛІ відбіркові тури всеукраїнського фестивалю сучасної музики «Червона рута». Є таке військове поняття «чос». Прочесано дві третини областей з метою мирною, оксамитовою: виявити нові імена й продовжувати ліпити музичний ринок України з позицій того, що ми є самодостатня держава й мусимо увійти в європейський музичний простір.*

«Рута», як завжди, дає нову інформацію і виявляє тенденції. «Я люблю ворожити на «Рутах», як на кавовій гущі, — зізнався Кирило Стеценко. — Перша «Рута» передбачила велике патріотичне піднесення і конфлікт протиборствуючих сил. Друга — апатію і зневіру. Третя —неспроможність верхів контролювати ситуацію і енергію, яка тим часом ішла знизу. Четверта — піднесення Півдня і Сходу, регіонів, що фактично визначатимуть завтрашній день України. Чи можна цьому порадіти з політичної точки зору? Можна, бо орієнтація все-таки — на Україну».

Момент ворожіння на п'ятій «Руті» ще попереду (навесні в Харкові). А тим часом попередні «акварельні» оцінки без жодної політичної географії —від художнього керівника фестивалю Анатолія КАЛЕНИЧЕНКА.

Серед тенденцій — хоч і незначне, але зростання професіоналізму. Гірше з музичними ідеями, особливо в поп-музиці. Як і два роки тому, вона відстає, хоч усі інформаційні бар'єри знято. З відчаю «Рута» почала виходити на «Промені» із «лікнепівськими» добірками, що розраховані й на музикантів, і на широку громадськість, яка з новітніми світовими тенденціями обізнана ще гірше. А паралелі цікаві! У Брістолі, наприклад, виняв останнього писку моди — цимбали, коза і сопілка. У нас до сопілки ще не доросли. Але процес іде. Активніше звертаються до національного матеріалу. Можливо, це «Чого зволите?». Бо ж відомо, що без автентичної жилки вас, може, й допустять до прослуховування, але не відберуть.

РОК-МУЗИКАНТИ виглядають потужніше за колег з інших жанрів, хоч, здавалося б, на дворі й не доба рок-музики. Усі все чули, нічому не дивуються, аналізують, пробують. Кількісно збільшуються денсовики, а кількість рано чи пізно переростає в якість. У Кременчуці встановлено рекорд усіх п'ятьох «Рут» —виступило 27 рок-команд. Відпустивши до Києва Олександра Пономарьова, Хмельницький міцно посів рок-позиції. Тим самим подивували й Чернівці, хоч досі й уважалися містом «соловейків», тобто поп-музикантів. Традиційних бардів мало. «Авторська пісня іде на димінуенду». Її сплеск припав на національне піднесення. Найцікавіші явища в площині «акустики» —на маргінезі, на синтезі жанрів.

МУЗИКА «Рути» молодіжна і вельми юна, але не дитяча. Нема нічого менш схожого, ніж лауреат «Рути» й лауреат «Фант-лото...», хоч обидвом може бути по чотирнадцять років. 14 — нижня вікова планка юного рутянина. Колись хтось, здається, той самий Калениченко, сказав: «Не треба псувати дітей», і всі погодилися. Свого часу Ірині Шинкарук довелося почекати, доки не виповниться чотирнадцять. Олександр Коновалов, за неперевіреними даними, трохи набавив собі віку. Цього року в Луганську довелося перепросити цікаву 12-річну співачку.

«Батьки й діти» — тема багатогранна. В тому-таки Луганську прозвучав треш на слова Івана Франка. Лесю Українку, Шевченка озвучували багато, а от до Франка рокери звернулися вперше. У Луцьку відібрано сина Василя Зінкевича, в Миколаєві — правнука Віктора Косенка. У Черкасах експресивно лупцювала по барабанах представниця слабкої статі на дев'ятому місяці вагітності. У Луцьку виплила цікава композиторка аж чотирнадцяти років від народження. Ліберальна «Рута» іноді бере «на виріст». особливо попсовиків і денсовиків, яким міняє репертуар на 90—95 відсотків.

«БІЛЬШІСТЬ з них виходять з цієї лабораторії переконаними: працювати для свого хутора, Києва скажімо, — це одне. Орієнтуватися на світові тенденції — інше». Природного резонансу «рута» не бачить. Доводиться підштовхувати. На Заході до цього спонукають самі економічні умови. «Навіть Мадонна поміняла стиль». До тих, хто зупинився, «Рута» жорстока. Найбільше перепадає колишнім лауреатам. Цьому фестивалю узагалі властивий комплекс пожирання власних дітей: світова музика не стоїть на місці, й вони автоматично потрапляють до розряду «вчорашніх». «Рута», звичайно, має рацію. Але як комічно виглядав би один, окремо взятий музикант, якби спробував рихтувати стиль у темпі, близькому до тих калейдоскопічних новацій, що їх пропонує світова субкультура!

У КІРОВОГРАДІ на відбірковий тур прийшла співачка — з тих, хто налаштований на Москву. Навіть не думала брати участі. Посиділа, послухала, каже: «А можно, я выступлю? У меня нет украинского репертуара. Можно спеть одну на французском, одну на русском?». Калениченко прослухав, каже: кльово. «Днями приїздить до Києва. Будемо з нею працювати».

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Водники пишуть не вилами по воді

***М**ИНУЛОЇ середи на теплоході «Леся Українка», пришвартованому неподалік столичного річкового вокзалу, відбулася презентація книги «Укрречфлот: путь поиска, реформ и преобразований» (К., Наукова думка, 1996). Її написано колективом авторів (М. Славов, П. Подлесний, В. Холчанський, В. Бондаренко та ін.)*

Втім, авторами книги по праву можуть вважатися усі 200 тисяч акціонерів Укррічфлоту — тобто ті люди, котрі повірили реформам й підтримали їх, люди, чий колективний досвід і ліг в основу книги. До речі, серед акціонерів річковики та моряки складають третину. Отже, видання буде цікавим не для самих лише водників. Микола Славов, народний депутат України, президент Акціонерної судноплавної компанії «Укррічфлот», на презентації зауважив: книга може стати навчальним посібником для всіх, хто стає на шлях приватизації. Справді, аналіз приватизаційного досвіду українських річковиків подано на широкому історичному, географічному й теоретичному тлі.

Недарма ж на презентації, окрім журналістів, було як ніколи багато офіційних осіб — з Кабміну, Мінтрансу, Фонду держмайна. Гості своєї зацікавленості не приховували — що може бути кращим свідченням успіху презентованої книжки? Точніше, навіть не її, а шляху, пройденого «Укррічфлотом» за останні роки.

Київ.

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

Як дельфінів готували в армію

***П**РОТЯГОМ 5 років учені Вінницького політехнічного інституту проводили експерименти з дельфінами: довірливих морських тварин готували до військової служби...*

Чому Міноборони колишнього Союзу розмістив свій проект з дельфінами у Вінниці, звідки до моря не ближче, ніж до самого неба, — дотепер залишається загадкою. Хоч відтоді минуло немало часу (роботи проводилися з 1980 по 1985 рр.), в інституті (нині технічний університет) тримають язик за зубами. Віктор Стейскал, завідувач наукової частини спеціалізованого конструкторсько-технологічного бюро «Модуль», у цехах якого програма втілювалась у життя, про «вінницьких дельфінів» чув краєм вуха: на той час він не працював у «Модулі«. Зате познайомив з людиною, безпосередньо причетною до виконання надсекретного замовлення колишнього військового відомства. До слова сказати, програма навіть назви не мала — тільки засекречений шифр.

Не дивно, що співрозмовник попросив не називати його прізвище в газеті: «Всі ми тоді пройшли через так званий перший відділ. Напевно, десь дотепер зберігається й мій автограф про нерозголошення державної таємниці».

У роки в'єтнамської війни на службі в американській армії з'явилися дельфіни. Коли у Москві довідалися, що навчені за спеціальною програмою дельфіни знищили 65 в'єтнамських водолазів, стали ламати голову над розробкою своєї програми. «Яскравий приклад горезвісної гонки озброєнь», — уточнює співрозмовник. Моя ж цікавість породжує інше запитання: «Яким чином морські тварини розправлялися з водолазами?» Перш ніж почути відповідь на нього, дізнався про те, наскільки мудрі тварини дельфіни. Оскільки у Вінниці морем і не пахне, дельфінарій обладнали у Севастополі, а точніше — у Козачій бухті. Тут працювало безліч фахівців — біологи, іхтіологи, водолази, інженери. Об'єкт був такий цікавий, що дехто з високих військових чинів навіть влаштовував екскурсії — для своїх, звичайно. Про курйоз, що трапився з однією миловидною гостею, довго говорили в колективі. Коли вона намагалася погладити рукою довірливу тварину, з її пальця сковзнула каблучка. Як справжній джентльмен, красень-дельфін миттю пірнув під воду й за деякий час на здивування присутніх підняв на поверхню загублену річ.

Із в'єтнамськими водолазами, які намагалися закріпити на американських об'єктах магнітні міни, дельфіни розправлялися в такий спосіб: проткали їх костюми спеціальним шприцом, закріпленим за допомогою відповідної екіпіровки на носі. А оскільки шприц було заряджено вуглекислим газом, тіло роздувалось і спливало на поверхню.

Програма, розроблена у Вінниці, мала інше спрямування: нашим дельфінам, як висловився співрозмовник, пасувала б форма прикордонників, вони мали чатувати у підводних глибинах, аби перешкодити проникнення в порти диверсантів. Утім, програма мала багато інших напрямів, зокрема розшук на морському дні затонулих суден, торпед, а також мін, які не вибухнули.

— Це була одна з найцікавіших розробок, якою мені доводилося займатися в житті, — каже насамкінець співрозмовник. — Дуже шкода, що тоді, коли роботи практично було завершено, надійшла команда на всьому поставити хрест.

Куди поділися вже готові пристосування, співрозмовникові невідомо. Зате він достеменно знає інше: виготовлялися вони з рідкісних матеріалів, таких, скажімо, як титан. Використовували також кіларові канати, відомі тим, що з їх ниток шиють бронежилети. Не має підстав не вірити співрозмовникові у те, що під час роботи над програмою авторський колектив зробив кілька наукових відкриттів. Аналогів деяким з них досі нема у світі.

Вінниця.

Віктор ХОМЕНКО, журналіст

Чорноморський флот отруює Севастополь

Це засвідчила конференція кримської асоціації «Екологія і світ», на якій ішлося про екологічний стан півострова. Голова севастопольської організації «Екологія і життя», доктор біологічних наук Ю. Горбенко повідомив, що спеціалісти Інституту мінеральних ресурсів та асоціації «Екологія і світ» виконали на території Севастополя еколого-геохімічне картування. На всій обстеженій площі (понад 120 квадратних кілометрів) виявлено велику кількість техногенних аномалій, токсичних важких металів. Грунти міста майже повсюди забруднені свинцем. Його вміст коливається від 30 до 10 тисяч мг/кг (за граничнo допустимої концентрації 20 мг на один кілограм грунту). У багатьох місцях виділяються аномалії ртуті, кадмію, талію, сурми, миш'яку, хрому та багатьох інших токсичних елементів.

На складних еколого-геохімічних картах аномалії простежуються у вигляді широких смуг і плям, що обрамлюють промислові підприємства, автомагістралі, котельні, причали. Джерела істотного забруднення виявлено в районі залізничного вокзалу, об'єднання «Морський завод ім. С. Орджонікідзе», на корабельній стороні, в районі Інкермана та Балаклави.

Морські бухти, особливо Севастопольська, потерпають від комплексного впливу промисловості, комунальних споруд, і головним чином кораблів Чорноморського флоту Росії. Щорічно в Севастопольську бухту скидають мільйони кубометрів промислово-побутових стоків. Істотна частина їх вивергається без очищення. Зі стічними водами в бухту потрапляють нітрати, фосфати, сульфати, інші токсичні матеріали. У верхньому 10-сантиметровому шарі севастопольських бухт, за підрахунками екологів, накопичено понад 20 тисяч тонн нафтопродуктів. Деградує планктон, руйнується, а місцями повністю знищується, рибний запас.

І це ще не все. Досі відсутній доступ до інформації про технічний стан джерел забруднення. Російський флот не розкриває свої секрети.

Тож є нагальна потреба провести детальні комплексні дослідження, щоб отримати об'єктивну інформацію про всі джерела забруднення, включаючи й військові.

Крим.

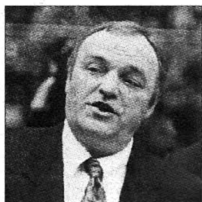
Ворожіння у вечір під Водохреще

У миску наливають по вінця води. Дівчина обережно пускає рядочком дві голки. Коли голки плаватимуть і зійдуться — дівчина з милим одружиться, як він з війська повернеться... А коли голки не зійдуться — і дівчина з милим не зійдеться... Коли одна з голок піде на дно — одне з них помре; коли обидві підуть на дно — помруть обоє... Коли голки зійдуться вушками, молодята житимуть добре. Коли зійдуться «жалами» — не злагідне буде життя.

Події тижня

Баскетбол

«Будівельник-Хорда»: перший крок успішний

Незмінний чемпіон України київський клуб «Будівельник-Хорда» продовжує переможну ходу в розіграші Кубка Європи. Цього разу кияни в першому поєдинку 1/16 фіналу цього престижного турніру виграли в гостях у бельгійського клубу «Гент» —70:65. Найрезультативнішим у складі гостей був Леонід Яйло — 24 очка.

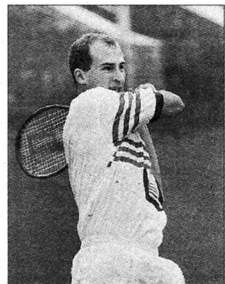
Матч-відповідь відбудеться 21 січня. Українську команду для того, щоб продовжити виступ у змаганні, влаштує виграш із будь-яким рахунком. Можна навіть і поступитися гостям, але не більше, ніж чотирма очками. Гадаємо, що таке завдання до снаги «Будівельникові-Хорді», переважну більшість якого складають гравці національної збірної України. До речі, і цьому колективові є чим похвалитися. Він достроково здобув путівку на фінальну частину чемпіонату Європи, яка відбудеться влітку нинішнього року в Іспанії. Велика заслуга в цьому наставника збірної Зураба Хромаєва. Прихильникам баскетболу добре відомо, що і в перемогах чемпіонського клубу величезна частка праці Зураба Майрановича. Користуючись нагодою, вітаємо його з першим 50-річчям, яке він відсвяткував нещодавно, бажаємо міцного здоров'я, а команди, якими він керує, самих перемог!

На знімку: головний тренер національної збірної України Зураб Хромаєв.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Теніс

Незговірливий Андрій

Найсильніший український тенісист, киянин Андрій Медведєв напрочуд вдало стартував у відкритому чемпіонаті Австралії, турнірі, який входить до числа змагань «Великого шолому». Він пройшов два кола. Особливо яскраво Андрій зіграв проти відомого німецького спортсмена, чемпіона Уїмблдону 1991 року Міхаеля Штіха, котрий був посіяний під 15 номером. Початок поєдинку не був райдужним для українця: Медведєв поступився — 4:6. Але потім виявив незабиякий характер і високу майстерність (6:1, 6:2, 4:6). Три з половиною години тривав цей захоплюючий матч із п'яти сетів. У вирішальному Андрій взяв гору — 9:7.

І після цього успіху наш спортсмен не знизив темпу. У третьому колі він розгромив Денниса ван Схепінгена з Нідерландів — 6:1, 6:1, 6:1.

На знімку: грає Андрій Медведєв.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

«Чорноморець» — на мілині?..

Ця тривожна інформація надійшла з Одеси. Тамтешні прихильники популярного футбольного клубу не на жарт стривожені. Ще б пак, поширюються чутки, що, ніби, «Чорноморець» міцно сів на фінансову мілину. І взагалі невідомо, чи зможе колектив взяти участь у другому колі національного чемпіонату.

Ситуація така складна, що навіть відбулося спеціальне засідання, яким керував заступник голови облдміністрації Одещини Валерій Балух. До розмови запросили представників від трьох десятків найпотужніших одеських державних і приватних підприємств, банків і фірм. Їх попросили допомогти срібному призерові попереднього чемпіонату України —хто скільки зможе. Але гарячих слів стосовно порятунку улюбленої команди, на жаль, не прозвучало. Дивина та й годі. Щоб оце в Одесі не знайшлося багатих людей, які люблять «Чорноморець».

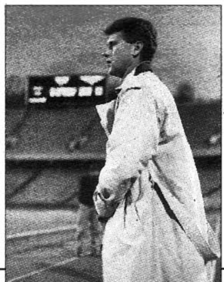
От і виходить, що на словах усі обожнюють цю команду. Її головного тренера Леоніда Буряка називали навіть людиною року в Одесі. А коли справи доходять до істотної допомоги, то більшість ховається в кущі.

Про загрозливе становище Л. Буряк розповідав мені ще під час поїздки збірної України на відбірковий матч чемпіонату світу до Португалії.

— Григорій Бібергал — наш президент, — казав Леонід Йосипович, — на жаль, вже не може сам тягти цього воза.

— І який вихід? — запитав тоді наставника «Чорноморця» і національної збірної.

— Хоча б прагнути робити так, як у київському «Динамо». На нього працює кілька фірм і організацій, котрі заробляють

гроші. Створено справжнє акціонерне товариство. Є інший варіант: продати провідних гравців і заробити кілька мільйонів доларів, які на певний час зняли б напруженість. А далі що?..

До речі, мов круки над полем бою, відчуваючи можливість поживитися, закружляли навколо відомого українського колективу селекціонери з багатьох російських клубів, зокрема з московського «Спартака». До речі, ці пани — дуже небезпечні, бо мають солідні фінансові важелі впливу.

А поки що «Чорноморець» перебуває на тренувальному зборі в Ізраїлі. Це — тимчасове затишшя. Адже справа про виживання колективу, звісно, не знімається з порядку денного. Гадаю, що долею команди, яка є національним надбанням, мають опікуватися не тільки в Одесі. Звернути увагу на футбольний корабель, що зазнав аварії, повинні і в національній федерації, і в ПФЛ, і заможні уболівальники по всій Україні. Одне слово, кожен, кому небайдужа доля популярної команди ...

На знімку: Леонід Буряк: чи триватиме плавання «Чорноморця»?

Фото Миколи БОЧКА.

Володимир СЕМЕНО, журналіст (із Полтави)

Відповідальне замовлення

Радує своїх уболівальників у поточному чемпіонаті країни з футболу дебютант вищої ліги полтавська «Ворскла». Ця самобутня команда після першого кола посідає місце в чільній групі. Гостей полтавські футболісти приймають на чудовому стадіоні, де щоразу збирається сила-силенна глядачів. А от сучасного табло на ньому, на жаль, поки що немає.

Нещодавно кілька організацій узялися владнати цю справу. Табло (18х6 метрів) змонтують у Вінниці. А на стадіоні його встановлюватимуть місцеві майстри. Спеціальний металевий каркас виготовить відділ комплексного проектування (завідуючий М. Савельєв) інституту «Полтавагропроект».

Технічні можливості табло — неабиякі. Воно показуватиме рахунок гри, час, температуру повітря і, звісно, прізвища футболістів, котрі відзначилися в конкретному поєдинку. Висвічуватиметься багато іншої текстової інформації.

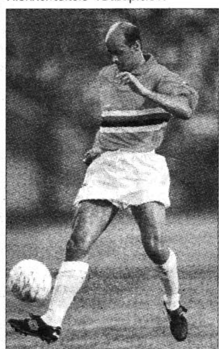
Звідусіль

● *Москва*

Нагадуємо прихильникам футболу, що в російській столиці з 25 січня по 2 лютого відбудеться турнір під дахом «Кубок Співдружності-97». Київські динамівці — переможці попереднього змагання — розпочнуть виступи матчами в підгрупі. 25 січня вони зустрінуться з «Металургом» (Кадамжай, Киргизія), 26 січня — з клубом «Кареда» (Шяуляй, Литва), 28 січня — з «Пюніком» (Єреван, Вірменія).

● *Париж*

Сенсаційно закінчився перший матч за європейський Суперкубок на стадіоні «Парк де пренс». Місцевий «Парі Сен-Жермен» зазнав нищівної поразки від туринського «Ювентуса» —1:6. Єдиний гол з пенальті, коли «Ювентус» був уже попереду 4:0, провів бразилець Раї. У переможців відзначилися: Падовано, Порріні, Феррара, Ломбардо та Аморузо. Треба бути невиправним оптимістом, щоб сподіватися на успіх «ПСЖ» в Італії через два тижні. Зрозуміло, що туринці в подумках вже мріють про заповітний приз і святo на стадіоні і в місті. Київ пам'ятає таку подію, коли 22 роки тому наше «Динамо» виборолo Суперкубок УЄФА у двобої з мюнхенською «Баварією».

На знімку: нападаючий «Ювентуса» і збірної Італії Аттіліо Ломбардо забив м'яч у ворота «ПСЖ».

Календар ігор чемпіонату країни з футболу

Друге коло

16-й тур. 11 березня, вівторок. Ворскла (Полтава)—Карпати (Львів), Таврія (Сімферополь)—Кремінь (Кременчук), Зірка-НІБАС (Кіровоград)—Шахтар (Донецьк), Металург (Запоріжжя)—Нива (Тернопіль), ЦСКА (Київ)—Торпедо (Запоріжжя), Дніпро (Дніпропетровськ)—Динамо (Київ), Чорноморець (Одеса)—Кривбас (Кривий Ріг), Прикарпаття (Івано-Франківськ)—Нива (Вінниця).

17-й тур. 15 березня, субота. Кривбас—Прикарпаття, Динамо—Чорноморець, Торпедо—Дніпро, Нива Т—ЦСКА, Шахтар—Металург, Кремінь—Зірка-НІБАС, Карпати—Таврія, Нива В—Ворскла.

18-й тур. 19 березня, середа. Чорноморець—Торпедо, Ворскла—Таврія, Зірка-НІБАС—Карпати, Металург—Кремінь, ЦСКА—Шахтар, Дніпро—Нива Т, Прикарпаття—Динамо, Нива В—Кривбас.

19-й тур. 6 квітня, неділя. Кривбас—Ворскла, Торпедо—Прикарпаття, Нива Т—Чорноморець, Шахтар—Дніпро, Кремінь—ЦСКА, Карпати—Металург, Таврія—Зірка-НІБАС, Динамо—Нива В.

20-й тур. 10 квітня, четвер. Ворскла—Зірка-НІБАС, Металург—Таврія, ЦСКА—Карпати, Дніпро—Кремінь, Чорноморець—Шахтар, Прикарпаття—Нива Т, Нива В—Торпедо, Кривбас—Динамо.

21-й тур. 14 квітня, понеділок. Динамо—Ворскла, Торпедо—Кривбас, Шахтар—Прикарпаття, Кремінь—Чорноморець, Карпати—Дніпро, Таврія—ЦСКА, Зірка-НІБАС—Металург, Нива Т—Нива В.

22-й тур. 18 квітня, п'ятниця. Чорноморець—Карпати, Динамо—Торпедо, Ворскла—Металург, ЦСКА—Зірка-НІБАС, Дніпро—Таврія, Прикарпаття—Кремінь, Нива В—Шахтар, Кривбас—Нива Т.

23-й тур. 22 квітня, вівторок. Торпедо—Ворскла, Нива Т—Динамо, Шахтар—Кривбас, Кремінь—Нива В, Карпати—Прикарпаття, Таврія—Чорноморець, Зірка-НІБАС—Дніпро, Металург—ЦСКА.

24-й тур. 12 травня, понеділок. Чорноморець—Зірка-НІБАС, Динамо—Шахтар, Ворскла—ЦСКА, Дніпро—Металург, Прикарпаття—Таврія, Нива В—Карпати, Кривбас—Кремінь, Торпедо—Нива Т.

25-й тур. 16 травня, п'ятниця. Нива Т—Ворскла, Шахтар—Торпедо, Кремінь—Динамо, Карпати—Кривбас, Зірка-НІБАС—Прикарпаття, Металург—Чорноморець, ЦСКА—Дніпро, Таврія—Нива В.

26-й тур. 20 травня, вівторок. Ворскла—Дніпро, Чорноморець—ЦСКА, Прикарпаття—Металург, Кривбас—Таврія, Динамо—Карпати, Торпедо—Кремінь, Нива Т—Шахтар, Нива В—Зірка-НІБАС.

27-й тур. 24 травня, субота. Дніпро—Чорноморець, Таврія—Динамо, Шахтар—Ворскла, Кремінь—Нива Т, Карпати—Торпедо, Зірка-НІБАС—Кривбас, Металург—Нива В, ЦСКА—Прикарпаття.

28-й тур. 30 травня, п'ятниця. Ворскла—Чорноморець, Прикарпаття—Дніпро, Нива В—ЦСКА, Кривбас—Металург, Динамо—Зірка-НІБАС, Торпедо—Таврія, Нива Т—Карпати, Шахтар—Кремінь.

29-й тур. 15 червня, неділя. Кремінь—Ворскла, Карпати—Шахтар, Таврія—Нива Т, Зірка-НІБАС—Торпедо, Металург—Динамо, ЦСКА—Кривбас, Нива В—Дніпро, Чорноморець—Прикарпаття.

30-й тур. 23 червня, понеділок. Ворскла—Прикарпаття, Кривбас—Дніпро, Динамо—ЦСКА, Торпедо—Металург, Нива Т—Зірка-НІБАС, Шахтар—Таврія, Кремінь—Карпати, Нива В—Чорноморець.

Ігри 16-го і 27-го турів команд, які братимуть участь у матчах 1/2 фіналу і у фіналі Кубка країни, відбудуться у резервні дні — відповідно 19 червня та 11 червня.

Кубок країни 1996—1997 років

Матчі 1/2 фіналу. 6 березня (четвер) і 10 березня (понеділок).

Фінал. 25 травня, неділя

Міжнародна товариська зустріч національних збірних. Молдова—Україна. 23 березня, неділя.

Відбіркові матчі чемпіонату світу-98.

29 березня, субота. **Албанія—Україна.**
2 квітня, середа. **Україна—Північна Ірландія.**
30 квітня, середа. **Німеччина—Україна.**
7 травня, середа. **Україна—Вірменія.**
7 червня, субота. **Україна—Німеччина.**

На здобуття Державної премії України ім. Т. Шевченка

«Мого місця ніхто не займе. Воно моє»

НАВІТЬ дивно усвідомлювати, що Івана Марчука досі не відзначено найпрестижнішою премією нашої держави. Здається інколи — його творчість була завжди, принаймні, ще до нас. Може, це тому, що картини цього художника житимуть і після нас.

***

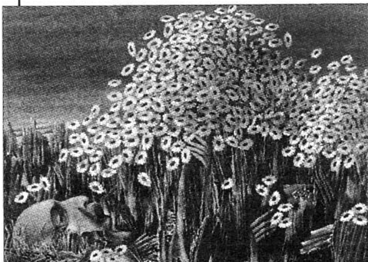
«Мене цікавить вічне. Земля й те, що на ній росте. Що ніколи не зникає. Маю особливу любов до снігу: чистота, білість, святе...»

Світ Івана Марчука-художника й справді складний. Тому використовуємо його висловлювання, щоб проникнути в глибини мистецьких таємниць. Але пам'ятаймо, що живопис відкривається лише тому, хто розуміє його без пояснень.

Як і у кожного, в художника багато творів, що сприймаються як традиційні, реалістичні. Наприклад, серія «Портрети». Хірург Микола Амосов, авіаконструктор Олег Антонов, поетеса Людмила Скирда... За фотографічною схожістю в них ховаються побачені лише автором неповторні духовні світи цих видатних людей.

А от серія портретів Тараса Шевченка викликала неоднозначні відгуки, дискусії. З одного боку, зрозуміло, художник має право на індивідуальний погляд на світ, а з другого — своїм трактуванням образу поета І. Марчук радикально змінив усталені канони.

Отже, все, що виходить з майстерні митця, не залишається поза увагою глядачів. А це хіба не головне для автора?

***

«Як писав улюблений мій Василь Стефаник, я різьблю свій світ. Він єдино мій, я ним живу — розширюю, поглиблюю, вдосконалюю. Це світ-роздум».

Початок творчого шляху Івана Марчука не був переповнений радощами. Офіційно його мистецтво довго не визнавалось — ні Спілкою художників України, ні можновладцями. А в ті часи це означало, що автор ігнорованих картин був вимушений жити і без заробітку, й без відповідного творчого середовища. Художника рятували щирі шанувальники його таланту. Серед них -поет Дмитро Павличко. Він один із перших представив І. Марчука широкому загалові. Очевидно, цей крок був не лише даниною поваги до творчості земляка, але й камертонним перегуком двох муз — поезії та живопису. І Д. Павличкові, й І. Марчукові притаманні відкрита емоційність, прагнення опоетизувати світ, пізнати його гармонію.

«Це образи надреалістичні, вони монтуються з видінь, що приходять до людини в снах, а до особливо чутливої й вразливої на кольори й форми душі вони можуть приходити явиною фантазії і мрії», — писав Дмитро Павличко про серію «Голос моєї душі» Івана Марчука (на здобуття Шевченківської премії представлено два цикли картин митця «Голос моєї душі» та «Шевченкіана»).

Ця серія складається з картин, які можна назвати й публіцистичними. Адже вони — попередження людям про небезпеку екологічних трагедій, які чекатимуть світ, якщо ми не знайдемо шляхи «мирного співіснування» з природою.

***

«Я не знаю, що буде на полотні за хвилину, чи за годину, чи за кілька підходів до картини. Відчуваю лиш: щось у мені є. Воно не має ні форми, ні об'єму, ні кольору. Воно безтілесне, але кричить: «Випусти!»

Нині важко зустріти Івана Марчука на київських вулицях. Він мандрує по всьому світові. Найчастіше живе й працює в Америці. Здійснилася його мистецька мрія: предметом творчості художника стала вся Земля. Але в центрі планети залишилися рідне Тернопілля й Україна.

До художника прийшло заслужене визнання.

А він усе розгадує химерію ліній життя (часто порівнює переплетіння цих ліній із, здавалось би, безладдям гілок на дереві). Бо народжене в ньому проситься у світ. Може, то і є голос його бентежної душі?

Віталій АБЛІЦОВ.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України»

На драбині України — три «щаблини» для Ірини

***Т**І, КОГО «захитували» провести останні часи старого-нового року в Палаці «Україна», почувалися учнями на грандіозній шкільній перерві. Вік левової частки тут сягав 18 років. Незліченний вулик фанатів екзаменував оновлену споруду на міцність, гриз «на халяву» чорну «Корону» та грівся кавою «Jacobs» (теж безплатно). А вереск гіперенергійної аудиторії резонував із підсилювачами.*

Задовго до «Параду хіт-парадів» спостерігачі за процесами у поп-культурі піддавали сумніву справедливість нової оціночної системи, за якою визначалися найдалші пісні 1996 року. Ця система -противага досить простому минулорічному відбору лідерів для участі у гала-концерті (переможці кожного місяця у програмі «Променя» «12-2»).

Нині організатори (той самий хітпарад «12-2» та мистецька агенція «Територія А») наголошували на необхідності розставити по порядку не кращих співаків, а саме кращі пісні. Для вирішення долі музтворів до когорти журі приєдналися кільканадцять радіостанцій та телестудій з усієї України. А основою для вердиктів стали регіональні рейтинги, складені широкими масами юних слухачів.

Можливо, не всі захоплено ахнули від розподілу виконавців на двадцяти сходинках п'єдесталу. Проте на користь ефемерної об'єктивності свідчив шквальний вереск залу, що зростав пропорційно наближенню до верхівки «параду».

На врученні «слонів» не співали В. Хурсенко («Соколята»), «ВВ» («Танці») і Т. Повалій («Попурі») — відповідно 20, 14 і 8 позиції. Щоправда, приємно приголомшив появою на сцені головний «вевешник» Олег Скрипка. Неприбуття за статуеткою золотоголосої Таї (приз забрав чоловік та соратник співачки Ігор Лихута) породило масу версій.

Одна з них співвідносила неявку з тим, що екстравагантна опонентка Таїсії Ірина Білик захопила одразу три позиції двадцятки (16, 13, 1). Пісні: «Забула», «Дай руку мені», «Так просто».

Тепер — ближче до суті. Решту місць розподілили таким чином: 19 — «Лише любов» (Ліпея), 18 — «Пробач» (Ані Лорак), 17 — «Мудрий, бо німий» («Скрябін»), 15 — «Дихання океану» (Катя Чілі), 12 — «Бум-бум» («Степ»), 11 — «Сірко» («Вхід у змінному взутті»), 10 — «Відпусти» (Юрко Юрченко), 9 — «Чиясь зірка» (Ольга Крюкова), 7 — «Не відлітай» («Ван-Гог»), 6 — «Трейн» («Скрябін»), 5 — «Двоє» («Фантом-2»), 4 — «Шейк» («Табула раса»).

До трійки найліпших хітів, окрім названої «Так просто», увійшли «Під дощем» групи «Грін-грей» (3) та пісня з борідкою «князя срібного» Олександра Пономарьова «З ранку до ночі» (2).

Кілька екзистенційних міркувань — наостанок. Прикро було за Ані Лорак, доволі довершену виконавицю, що підкоряє світові горизонти, і якій, проте, дісталася лише 18-та сходинка. Дещо чужорідною для тутешньої аудиторії видавалася елегантна професіоналка Ольга Крюкова з лірикою М. Цвєтаєвої. А виступ Юрка Юрченка вкотре дав привід порівняти його — за ефектом впливу на юнок — із славнозвісним «Ласковым маем».

Попри неочікуваність підсумків, сподіватимемося, що головним арбітром, як нас запевняють, все ж став колективний смак. А засуджувати його носіїв безглуздо. Саме вони ходять на дискотеки і тепер (а це, погодьтеся, — теж перемога) танцюють під українську музику та «фанатіють» від вітчизняних кумирів.

На фото Василя АРТЮШЕНКА (УНІАН): Ірина Білик на «Параді хіт-парадів».

Ворожіння у вечір під Водохреще

Дівчата витягують шматок дерева чи тріску — суджений буде теслею, шматок шкіри — шевцем, а коли нічого не витягнуть — буде маляром.

До весни, може, й далеко. Але ластівки вже прилетіли

Видано в Європі

***К**РАКІВСЬКЕ видавництво «Університас» за сприяння Наукового товариства імені Т. Шевченка у Нью-Йорку та інституту польської філології Ягеллонського університету видало книжку «Поезія Василя Стуса».*

По-перше, відзначимо, що це знаменна подія 1996 року для тих, хто працює над зведенням мостів співробітництва між двома сусідніми народами — українським і польським. Особливо в галузі культури та науки.

По-друге, вихід збірника — логічне явище у справі вивчення дослідження творчого доробку нашого визначного письменника, інтерес до якого в Європі виник ще за його життя. І хоча зрозуміло, що початок цьому дали обставини політичного буття Радянської України (поет Василь Стус, як відомо, зазнав репресій за часів тоталітарного режиму й помер на засланні 1985 року), пізніше його поезія та переклади були сприйняті як непересічне мистецьке явище. Німецький письменник Генріх Белль (лауреат Нобелівської премії 1972 року) 1985 року висунув кандидатуру українського поета на здобуття міжнародної премії в галузі літератури, що носить ім'я Нобеля. Поезії Василя Стуса виходили в багатьох країнах і перекладені на різні мови світу.

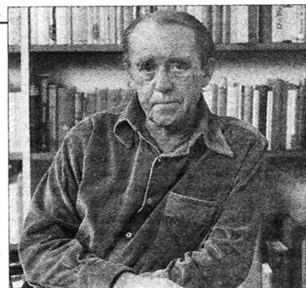
І ось нова книжка. Вступне слово та переклади, а також упорядкування виконала Агнешка Корнієнко. До книжки також увійшли переклади віршів Василя Стуса (понад 50), які зробили Єжи Литвинюк, Василь Назарук, Віктор Ворошильський.

Статті Юрія Шевельова (Шереха), Богдана Рубчака (обоє — США), Леоніда Рудницького та Марка Царинника (Канада), Марка Павлишина (Австралія) відкривають польському читачеві світ поезії українського поета, його творчу еволюцію.

Хроніка життя Василя Стуса (1938—1985) розповідає про визначальні події в біографії письменника.

Надзвичайно цікавим розділом книжки є вибрана бібліографія, що охоплює період від 1963 до 1995 року. Про життя та творчість українського поета писали газети та інші видання в США, Франції, Німеччині, Чехії, Польщі, Австралії, Бразилії, Канаді.

Презентація книжки «Поезія Василя Стуса» відбулася на українському вечорі у Варшаві, організованому польським пен-клубом (міжнародна письменницька організація, яка об'єднує прозаїків, есеїстів та новелістів), де батьківщину В. Стуса представляли голова українського пен-клубу поет та літературознавець Євген Сверстюк і Михайлина Коцюбинська, яка багато років досліджує творчість В. Стуса.

***

В одному з своїх інтерв'ю Юрій Шевельов говорив про те, що Україна поки що мало представлена на духовній карті світу. Метр має рацію. Але все ж дещо вже робиться. Приклад — нове видання творів Василя Стуса польською мовою. Зрозуміло, що одна ластівка весни не робить, але добре, що вони вже прилетіли, ті перші ластівки.

Володимир МОРЕНЕЦЬ, доктор філологічних наук.

Відкрите акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель» повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 6 березня 1997 року о 12-00 за адресою: м. Одеса, Миколаївська дорога, 144, ВАТ «Одескабель».

Порядок денний

1. Затвердження результатів діяльності товариства за 1996 фінансовий рік та порядку розподілу прибутку.
2. Затвердження звіту і висновків ревізійної комісії.
3. Визначення основних напрямів діяльності товариства.
4. Визначення організаційної структури товариства.
5. Затвердження правил процедури та інших внутрішніх документів товариства.
6. Внесення змін до статуту.
7. Обрання членів спостережної ради товариства.
8. Обрання членів правління та його голови.
9. Обрання членів ревізійної комісії.
10. Затвердження контракту з головою правління.

Початок реєстрації 6 березня 1997 року о 9—00 у приміщенні актового залу ВАТ «Одескабель».

Торговая фирма «ОПТИ», г. Сумы, ул. Пушкина, д. 55, кв. 47, объявляет о том, что подает документы в арбитражный суд для рассмотрения вопроса о банкротстве фирмы.

Все претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования настоящего объявления.

ВАТ «Черкасибудматеріали» повідомляє своїм акціонерам про проведення 5 березня 1997 р. об 11 годині загальних зборів акціонерів. Збори відбудуться у приміщенні актового залу товариства за адресою: м. Черкаси, вул. Чкалова, 12.

Порядок денний:

1. Звіт правління про підсумки фінансово-господарської діяльності ВАТ «Черкасибудматеріали» за 1996 р. та перспективи подальшого розвитку.
2. Про зміни до статуту правління товариства.
3. Звіт ревізійної комісії і затвердження результатів її роботи.
4. Різне.

Початок реєстрації — о 9-й годині.

У разі неможливості особистої участі акціонер може за дорученням передати право голосу іншій особі.

Правління ВАТ «Черкасибудматеріали».

Арбітражний суд Донецької області (340105, Донецьк, бульвар Пушкіна, 34) за заявою Державної податкової інспекції по Куйбишевському району Донецька порушив справу № 19-3/13б про банкрутство малого підприємства «Радиан» (340096, Донецьк, вул. Сандомирська, 65) р/р 2606259, МФО 334248 в АПБ «Україна».

Майнові вимоги кредиторів подавати до Донецького арбітражного суду в місячний термін з дня опублікування.

Арбітражний суд Донецької області (340105, Донецьк, бульвар Пушкіна, 34) за заявою Державної податкової інспекції по Куйбишевському району Донецька порушив справу № 4-1-5-б, про банкрутство СП «Фалконтех» (340100, Донецьк, вул. 50-річчя СРСР, 149). Код 14287494, р/р 1606709, МФО 334635, в регіональному управлінні АК Промінвестбанку).

Майнові вимоги кредиторів подавати до Донецького арбітражного суду в місячний термін з дня опублікування.

Арбітражний суд Донецької області (340105, Донецьк, бульвар Пушкіна, 34) за заявою Державної податкової інспекції по Куйбишевському району Донецька порушив справу № 3-1-5б про банкрутство МПП «Аленушка» (340087, Донецьк, вул. Ново-Одеська, 21) ОКПО 13511570, р/р 468251, МФО 334992 в КБ «Ювес-банк» Донецька).

Майнові вимоги кредиторів подавати до Донецького арбітражного суду в місячний термін з дня опублікування.

Арбітражний суд Донецької області (340105, Донецьк, бульв. Пушкіна, 34) за заявою Державної податкової інспекції по Куйбишевському району Донецька порушив справу № 20/2-10б про банкрутство малої приватної фірми «Югъ» (340008, Донецьк, вул. Умова, 1), розрахунковий рахунок 020468766, МФО 334895 в Донвуглекомбанку Донецька.

Майнові вимоги кредиторів подавати до Донецького арбітражного суду в місячний термін з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі м. Києва порушив справу № 18/245 про визнання банкрутом ТОВ «Десна» (юридична адреса: Київ, вул. Бориспільська, в/ч 73681), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, реєстраційний № 0092—354 ЛТД, розрахунковий рахунок № 1467806 в АКБ «Легбанк».

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця з дня опублікування.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі Києва порушив справу № 15/102 про визнання банкрутом ТОВ «Бізнес Флет» (юридична адреса: Київ, бульвар Давидова, 15, кв. 4), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 467428 в АКБ «Ажіо».

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця з дня опублікування.

Арбітражний суд м. Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі Києва порушив справу № 7/290 б про визнання банкрутом МПП «Влад» (юридична адреса: Київ, проспект Гагаріна, 3, кв.90), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 468431 у Харківському відділенні УСБ Києва.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця з дня опублікування.

Арбітражний суд м. Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі м. Києва порушив справу № 7/289 б про визнання банкрутом МТВП «МаксВал» (юридична адреса: Київ, вул. Бориспільська, 7), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 001468011 у Дарницькому відділенні УСБ Києва.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі Києва порушив справу № 11/255 про визнання банкрутом ПП «Віталіна» (юридична адреса: м. Київ-175, пер. Славгородський, 12), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок № 6468572 в Укрінбанку Києва.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця з дня опублікування.

ДПА у Харківському р-ні Києва повідомляє, що Арбітражний суд Києва (252030, Київ, вул. Б. Хмельницького 44-В) порушив справи про банкрутство:

— орендного АТП «Вирлиця»; юридична адреса 253121, Київ, вул. Колекторна, 17; р/р № 602814 у Харківському відділенні Києва Промінвестбанку України, справа № 15/118 від 18.10.96; — МПП «Конон»; юридична адреса: 253121, Київ, вул. Бажана, 7-І, кв. 94; р/р № 644131 в акціонерному банку «Аваль», справа № 15/129 від 25.11.96.

Претензії кредиторів і заяви санаторів прийматимуть протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

ДПА у Харківському р-ні Києва повідомляє, що Арбітражний суд Києва (252030, Київ, вул. Б. Хмельницького 44-В) порушив справу № 7/297-б від 27.11.96 про банкрутство ТОВ «Квадро»; юридична адреса: 253068, Київ, вул. Декабристів, 9, р/р 003467707 у акціонерному банку «Легбанк». Претензії кредиторів і заяви санаторів прийматимуть протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

ДПА у Харківському р-ні Києва повідомляє, що Арбітражний суд Києва (252030, Київ, вул. Б. Хмельницького 44-В) порушив справу № 16/327 від 11.11.96 про банкрутство МПП «Альбатрос», юридична адреса: 253068, Київ, вул. Ревуцького, 29, кв. 25; р/р 1468604 у Харківському відділенні Києва Промінвестбанку України.

Претензії кредиторів і заяви санаторів прийматимуть протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі Києва порушив справу № 15/103 про визнання банкрутом ЕВП «Славутич-траст» (юридична адреса: Київ, вул. Російська, 47), зареєстрованого в Держадміністрації Дарницького району Києва, розрахунковий рахунок 2468751 у Дарницькому відділенні Укрсоцбанку.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів подавати протягом місяця з дня опублікування.

Арбітражний суд Києва (вул. Б. Хмельницького, 44-в) за заявою Державної податкової адміністрації у Дарницькому районі порушив справу №14/224 про визнання банкрутом кооперативу «Хвиля» (юридична адреса: Київ, вул. Р. Окіпної, 9), зареєстрованого в держадміністрації Дарницького району, розрахунковий рахунок №461640 у Дарницькому відділенні УСБ Києва.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Луганской обл. (348000, Луганск пл. Героев Великой Отечественной войны, 3-а) возбудил дела о банкротстве:

246/96 кооператива «Кристалл» (Ровеньки, ул. Украинская, 30). Расчетный счет № 000461520 в Ровеньковском отделении Проминвестбанка Украины;

252/96 ООО АТП-0308 (Ровеньки, ул. Тимирязева), расчетный счет 429601 в Ровеньковском отделении Укрсоцбанка Украины.

Заявления кредиторов и санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Чернігівської області (250000, Чернігів, вул. Леніна, 43) порушив справу № 5/127 б про визнання банкрутом малого підприємства «Меркурій» (251600 м. Мена Чернігівської обл., вул. Шевченка, 70).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Чернігівської області (250000, Чернігів, вул. Леніна, 43) порушив справу № 5/143 б про визнання банкрутом приватного виробничо-торгового підприємства «Марс» (м. Мена, вул. Чапаєва, 20-а, р/р 000468402 в Менському відділенні АК АПБ «Україна»).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Донецкой области /340105, Донецк, бул. Пушкина, 34/ возбудил дело № 15/4-19б о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Виктория».

Адрес: 343400, г. Артемовск Донецкой области, ул. Артема, 42, кв. 3.

Расчетный счет № 467102 в Артемовском отделении акционерного коммерческого Агропромышленного банка «Украина», МФО 334538.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражный суд Донецкой области /340105, Донецк, бул. Пушкина, 34/ возбудил дело №22Б-4-20 о банкротстве частной фирмы «ДАВ».

Адрес: 343400, Донецкая обл., Артемовск, ул. Советская, дом 48, кв. 10. Расчетный счет №468282 в Артемовском отделении акционерного коммерческого Агропромышленного банка «Украина», МФО 334538.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбітражний суд Львівської області (Львів, вул. Личаківська, 81) за заявою Державної податкової інспекції по Жовківському району Львівської області порушив справу про банкрутство № 2/656 від 05.08.1996 р. спільного італо-українського товариства з обмеженою відповідальністю «Агіліс» (м. Жовква, вул. Дарвіна, 8, р/р 001180755 у Західному головному регіональному управлінні «Приватбанку», м. Львів).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (252030, Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-В) порушив справу № 1/191 від 05.12.96 р. про банкрутство Державної авіакомпанії «Авіалінії України» (252135, Київ-135, пр. Перемоги, 14, р/р № 426701 в КРУ КБ «Приватбанк» Києва, МФО 321842).

Заяви з майновими вимогами до авіакомпанії та заяви санаторів приймаються Арбітражним судом Києва у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Закрите акціонерне товариство «Злагода», зареєстроване Виконкомом Радянської районної ради Києва, свідоцтво № 22951983 від 28.12.1994 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Закрите акціонерне товариство «Єдність», зареєстроване Виконкомом Радянської районної ради Києва, свідоцтво № 22951997 від 28.12.1994 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Закрите акціонерне товариство «Всесвіт», зареєстроване Виконкомом Печерської районної ради Києва, свідоцтво № 22961125 від 03.02.1995 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Відкрите акціонерне товариство «ДБУ-39» повідомляє, що збори акціонерів вищезгаданого акціонерного товариства відбудуться 14 лютого 1997 року об 11 годині за адресою: смт. Іванків, база ДБУ-39. Реєстрація учасників з 8-00 до 10-50.

Порядок денний.

1. Звіт правління про підсумки господарської діяльності за 1996 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Зміни в Статуті.
4. Інше.

«Гей ти, пане-господарю, щасти, Боже, із Йорданом»

Хрищення Ісуса

«І сталося тими днями, — прийшов Ісус з Назарету Галілейського, і від Івана христився в Йордані. І зараз, коли Він виходив із води, то побачив Іван небо розкрите, і Духа, як голуба, що сходив на Нього. І голос із неба почувся: «Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Його!»

Євангелія від Св. Марка 1.

А як святкували хрещення Ісуса в нашому народі?

Свято Йордані (за новим стилем припадає на 19 січня) заключне у низці зимових свят. Основні ритуали свячення води відбуваються на річці, озері, ставку. Там, іще напередодні, у зручному місці дорослі хлопці з чоловіками завчасно вирубали з льоду великий хрест, витягали його наверх і ставили, перед тим пофарбувавши його буряковим, малиновим кольору, квасом. До льодяного хреста і приходили люди відправляти Йордань, себто на освячення води. Після недовгої відправи воду освячують опусканням у неї хреста та вогнем — палаючими свічками... Після цього вода вважалася свяченою і кожен поспішав набрати її у свій посуд: скорше зачерпнути води. У цей час чоловіки починають стріляти з рушниць, а хлопці випускають з рук голубів, які хмарою літають над «йорданню». В народі це називали «застріляють Коляду»... У давнину, вважає дехто з етнографів, це напевно мало інший зміст: таким чином проганяли зиму, розстрілювали всі «вири» — злі сили, які залишилися у воді і під час весняної повені могли наробити дуже багато лиха людям. Та й християнська назва цього свята «Водохреще» означає «хрестити воду» і тим виганяти з неї все лихе; спеціальною відправою та діями надавати цій воді цілющих та помічних властивостей.

Після повернення з водосвяття кожний господар чи член родини приносив у кухлику свяченої води. Її змішували з водою, що була освячена напередодні, — на другу вілію. Нею кропили хату, хліви, стайню, обори, кошари, лили її в загальну воду, яку споживали в хаті, а частину зливали в пляшечку і зберігали протягом року для лікування, помочі при пологах, а також при отеленні корів, при першій сівбі.

Отже, насамперед усі в хаті пили свячену воду, а потім промивали нею очі, щоб добре бачити, вуха, щоб добре чути, лоб, щоб бути розумним і добре думати; груди, шию та руки — щоб усі ці члени тіла були здорові, як вода. Усі сідали за стіл і споживали пісні страви, як на першій та другій куті. Після цих страв подавали скоромні. Йорданська вечеря відбувалася дуже урочисто: згадуються покійники, їм, як і всім живим-здоровим, присутнім за столом висловлюють найкращі побажання. Так закінчується це останнє свято зимового періоду.

Втім, Водохреще буде завтра. А сьогодні на вас чекає голодна кутя. (Гадаємо, визначення «голодна» знайоме багатьом нашим читачам, а ось про голодну кутю, напевно, знають не всі). Інакше її називають друга вілія, або другий свят-вечір. Голодна кутя повторює різні мотиви різдвяної, «щедрої», куті. Вечір під Водохреще — час освячення господарства, зачаклування його від лихих сил, вигнання цих сил та накликання добробуту на господарство взагалі і зокрема на худобу, птицю та бджоли. Вранці господар ретельно порав своє господарство, вимітав усі куточки, підстеляв худобі, годував її, поїв і при цьому розмовляв із кіньми, волами, коровами, як з розумними істотами. Після освячення води, коли господар уже поправся на дворі, а господиня в хаті, власне, і починається голодна кутя. Господар висмикує з дідуха три колосочки, занурює їх у свячену воду і кропить, освячує хату. Рештки дідуха вносить з такими ж самими церемоніями, як і на багату вечерю: і тепер господиня відчиняє двері, зустрічає з поклоном і свічкою в руках. Дідух — уже зовсім маленький снопик, бо в новорічний досвіток з нього робили перевесла і підперезували дерева в саду. Поставивши на покуті дідуха, кутю та узвар, господар бере кусочок крейди і пише нею всюди хрести. Далі починається ритуал заклинання та відганяння нечистої сили з господарства та від худоби: у цих церемоніях брала участь уся родина. Так окроплювали все обійстя і на всьому писали хрести, (особлива церемонія-ритуал відбувалася в стебнику — бджолиному зимівникові). Між іншим, на окроплення господарства та худібки всі мусили йти у празниковому вбранні, у чистій білизні.

Повернувшись до хати, родина молилася і сідала за стіл. Господиня подавала страву за стравою. Господар благословляв кутю і першим брав ложку. Після цієї вечері вже нема обдаровування і носіння вечері старшим і хрещеним батькам, але ворожіння обов'язкові, як і за першої куті на свят-вечір.

З усього сказаного етнографи доходять висновку: голодна кутя — це свято запросин і гостювання добрих сил весни та буйних вод, свято зачаклування-заворожування господарства, ниви, городу, пасіки: застрахування майна магічними написами на всіх входах і виходах, щоб ніяка лиха сила не сміла ввійти до хати, до худоби і взагалі до господарства. Оскільки з часом лихі сили не перевелися і намагаються за першої нагоди пролізти не лише в сільські обійстя, а й у міську квартиру, уразити не тільки «солідних» тварин — коня чи корову, а й молоду спаніельку або безвинне кошеня, вищенаведену розповідь варто всім нам «обтрусити від нафталіну» і чимдуж приступити до страхування свого майна і власного здоров'я. Отже, приготуймося до давніх і приємних ритуалів: «Гей ти, пане-господарю, щасти, Боже, із Йорданом». Смачної вам куті і цілющої води.

Записала Людмила КОХАНЕЦЬ.

Людмила ШУБІНА, *журналіст*

Джерело воскресло. Чи оживе монах Арсеній?

СОРОК років не виявляло жодних ознак життя цілюще джерело біля Скиту Манявського, що на Прикарпатті. Лише старожили розповідали, як допомагала та свята водиця при усіляких хворобах. Особливо тим, хто слабував на очі. І ось без жодних людських втручань джерело щедро й іскристо забило-завирувало. Наче й не завмирало майже на півстоліття. Вода чиста, мов сльоза: нап'єшся — і ніби на світ народишся. «Це сталося після того, як відновили богослужіння у скиту», — почула від селян.

Цей монастир відомий не лише в Україні, а й у всьому православному світі. Розташований у мальовничому міжгір'ї Карпат. Його історія бере відлік з 1605 року. Засновниками монастиря були Іван Вишенський та Іов Княгиницький. Свого часу Скит Манявський не підпорядковувався ані Львову, ані Києву, ані Папі Римському. Це була чернеча республіка воїнства Христового, де проживали 200 монахів. Усі документи, знайдені до наших днів, підтверджують високий моральний дух монахів, яких митрополит Петро Могила називав ангелами у плоті, що творили молитви задля народу українського.

П'ятнадцять років тому львівські реставратори відродили архітектурну споруду. Поки що в скиту розміщено музей. Щоправда, Івано-Франківська облдержадміністрація відриває з бюджету якусь копійчину-другу, аби нашестя вікове монастир у землю не загнало. Так, перекрили дзвіницю, за ремонт трапезної взялися. Але одне підрихтують — інше падає. Отож нікуди всесвітньо відомий Богородчанський іконостас завезти, який роками мандрує по світу. З Маняви — до Відня. Потім до Кракова, Варшави, аж поки львівська еліта на чолі з митрополитом Андреєм Шептицьким його не викупила. Нині Богородчанський іконостас зберігається у Львівському музеї, що на вулиці Драгоманова.

Ні в мороз, ні в дощ безлюдним Скит Манявський не буває. Усілякі мови тут почуєш — туристи сюди охоче навідуються. «А тепер, вельмишановні пані, будьте такі ласкаві, зав'яжіть хустки, постирайте фарбу з уст та очей — якщо не хочете, аби монах Арсеній вигнав вас з келії», — щоразу аж надто серйозно радить відвідувачкам науковець, екскурсовод, зрештою, найголовніший господар скиту Роман Скрипник. (До речі, саме завдяки його старанням ця православна святиня досі не зачинила свої ворота). Знічені жінки тихенько заходять до келії, чемно кланяються господареві, декотрі навіть намагаються розповісти про свою долю. Але монах Арсеній спокійно сидить собі, уперто мовчить і дивиться на всіх — суворо й уважно. «Монах що, німий?», — допитується молодичка, котра при побаченні з Арсенієм від страху помаду по всьому обличчі порозтирала. Аж тоді пан Роман пояснює, що це лише надзвичайно вдала фігура, зроблена з пап'є-маше відомим львівським художником Василем Турецьким. Мало хто вірить, отож люди просять бодай за руку потримати монаха, щоби пересвідчитися: це справді неживий чоловік.

Мешканці Маняви — а я розмовляла з багатьма — моляться, аби скит якнайшвидше став об'єднуючим центром для всіх конфесій, щоби полеміка за право користування монастирем уже нарешті закінчилася. Адже почали священики в дні свят тут службу Божу відправляти — благодатне цілюще джерело воскресло.

І хоча фігура монаха Арсенія доволі схожа на живу людину, в Манявському скиту за Україну, за її долю мають молитися справжні монахи. Отож будемо чекати повернення в цю чернечу республіку ангелів у плоті.

Манява
Івано-Франківської області.

КРОСВОРД

По горизонталі: 5. Великий православний чоловічий монастир. 7. Дзвін на парусному судні. 8. Стародавня назва породистого верхового коня на Сході. 9. Плавучий землечерпальний апарат. 10. Модні у 18—19 ст. короткі елегійні вірші. 11. Релігійне свято у мусульман. 13. Місто в Італії, де могила Данте. 15. Костюм балерини. 17. Англійський ботанік, який відкрив безпорядковий рух зважених частинок між молекулами рідин та газів. 19. Дружина Геракла. 20. Трава, що виростає на місці скошеної. 22. Батько Лесі Українки. 24. Колега української льотчиці П. Осипенко. 27. Вишня, дерево-символ Японії. 28. Галицько-волинський князь, боровся проти Польщі та Угорщини. 29. Бальний танець. 31. Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». 32. Парафіяльний піп. 33. Пристрій на стволі для прицілу.

По вертикалі: 1. Лісова русалка. 2. Український живописець 14-го ст., розписував костьол Чесного Хреста під Краковом. 3. Основний вузол зернового комбайна. 4. Знаменитий київський воєвода. 6. Болгарське місто, що славиться специфічним гумором. 12. Відома картина Пікассо. 13. Радіолокатор. 14. Манільське прядиво, з якого виготовляють корабельні снасті. 16. Східнослов'янський князь. 18. Дружина індійського бога Шіви. 21. Популярний жанр усної народної творчості. 23. Давньогрецький географ. 25. В індуїзмі — втілення бога Вішну в Раму, Кришну та інших героїв. 26. Сузір'я Північної півкулі неба. 30. Український етнограф, який зібрав близько 15 тисяч приказок та загадок.

Відповіді до кросворда «Вертеп», надрукованого 11 січня

По горизонталі: 5. Колядки. 6. Вертеп. 7. Ара. 8. Дуля. 9. Сцілла. 11. Босяк. 13. Орії. 15. Мамай. 16. Мітла. 17. Адам. 20. Таксі. 22. Шайтан. 24. Краб. 26. Кіл. 27. Зануда. 28. Райпром.

По вертикалі: 1. Компромат. 2. Скунс. 3. Ірод. 4. Пекло. 6. Вайло. 7. Апіс. 10. Аромат. 12. Кайдаш. 14. Хлестаков. 18. Мавка. 19. Стіл. 21. Архар. 23. Навар. 25. Брут.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ **Рукописів не повертаємо.**
◊ **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**

◊ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
◊ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
◊ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 278442.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311008.